

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA. 410.003.03.2023

**Pan
Piotr Pawlik
Dyrektor
Okręgowego Ośrodka Wychowawczego
w Studzieńcu
Studzieniec 20 A
96-330 Studzieniec**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/051 – Zapewnienie bezpieczeństwa i działalność resocjalizacyjna w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i okręgowych ośrodkach wychowawczych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Okręgowy Ośrodek Wychowawczy w Studzieńcu, ¹ Studzieniec 20 A, 96-330 Studzieniec Kontrolą objęto również działalność Zakładu Poprawczego w Studzieńcu ² , który z dniem 1 września 2022 r. został przekształcony w Okręgowy Ośrodek Wychowawczy w Studzieńcu
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Pawlik, Dyrektor Okręgowego Ośrodka w Studzieńcu, od 1 września 2022 r., wcześniej w okresie od 1 grudnia 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. Dyrektor Zakładu Poprawczego (akta kontroli tom I str. 10-13)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie bezpieczeństwa w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i okręgowych ośrodkach wychowawczych.2. Działalność resocjalizacyjna w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i okręgowych ośrodkach wychowawczych.
Okres objęty kontrolą	2019-2023 do zakończenia czynności kontrolnych (w tym lata szkolne: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Warszawie
Kontroler	Łukasz Jarocki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LWA/56/2023 z 1 lutego 2023 r. oraz nr LWA/98/2023 z 12 kwietnia 2023 r. (akta kontroli tom I str. 1-4)

¹ Dalej: OOW lub Ośrodek.

² Dalej także: Zakład Poprawczy, Zakład lub ZP.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą działalność w Zakładzie Poprawczym, a następnie w Okręgowym Ośrodku Wychowawczym była zorganizowana w sposób zapewniający bezpieczeństwo funkcjonowania tych placówek. Wprowadzone instrukcje i procedury, zastosowane zabezpieczenia techniczno-ochronne oraz obsada kadrowa pracowników ochrony spełniały wymagania określone w przepisach prawa dla tego typu placówek. Wychowankom przebywającym w ww. placówkach zapewniono właściwe warunki bytowe, warunki do kształcenia ogólnego i zawodowego oraz wymaganą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w ramach procesu resocjalizacji. Wspierano ich także w opracowywaniu Indywidualnych Programów Usamodzielnienia⁵ w celu zapewnienia im pomocy po opuszczeniu placówki. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- przechowywania zapisów z monitoringu prowadzonego w OOW za pośrednictwem kamer przez okres dłuższy niż dopuszczalny przepisami prawa;
- niezamieszczenia w prowadzonej w ZP Księdze ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych informacji o jednym z takich wydarzeń, które miało miejsce w dniu 25 maja 2021 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie bezpieczeństwa w Zakładzie Poprawczym, a następnie w Okręgowym Ośrodku Wychowawczym

Opis stanu faktycznego

1.1. Zakład Poprawczy utworzony został na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie utworzenia schronisk dla nieletnich oraz określenia ich rodzajów i limitów miejsc⁶. Zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 1 lit. a pkt 2 ww. zarządzenia, ZP był placówką resocjalizacyjną o charakterze otwartym (tj. młodzieżowym ośrodkiem adaptacji społecznej) przeznaczoną dla chłopców, z limitem 78 miejsc.

W przekazywanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości⁷ wytycznych do organizacji działalności ZP w latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 (uwzględnionych w arkuszach organizacyjnych), określono limit 48 miejsc dla wychowanków ZP.

(akta kontroli tom I str. 61, 72, 82)

Liczba wychowanków przebywających faktycznie w Zakładzie Poprawczym latach 2019-2022 (do 31 sierpnia) nie przekraczała ww. limitów. Wg stanu na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września, 31 grudnia z ww. okresu, liczba wychowanków przebywających jednocześnie w ww. placówce kształtowała się w przedziale od sześciu (wg stanu na 31 grudnia 2019 r.) do 15 (wg stanu na dzień 31 marca 2019 r.), co stanowiło od 7,7 do 19,2 % limitu miejsc określonego w zarządzeniu MS w sprawie utworzenia tej placówki oraz od 12,5 do 31,3 % limitu miejsc określonego w arkuszach organizacyjnych obowiązujących w poszczególnych latach szkolnych (zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Ministerstwo)⁸.

(akta kontroli tom I str. 294)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej także: IPU.

⁶ Dz. Urz. MS. Nr 6, poz. 20, dalej: zarządzenie MS w sprawie utworzenia ZP i SdN.

⁷ Dalej także: Ministerstwo bądź MS.

⁸ Natomiast stan ewidencyjny wychowanków ZP kształtował się w tym okresie w przedziale od 12 do 17 (bez uwzględnienia wychowanków przebywających w hostelu).

Na podstawie § 1 pkt 6 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 sierpnia 2022 r. w sprawie przekształcenia zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich w okręgowe ośrodki wychowawcze⁹ z dniem 1 września 2022 r. Zakład Poprawczy przekształcony zostały w Okręgowy Ośrodek Wychowawczy, z limitem 78 miejsc dla chłopców. Taką też liczbę wychowanków określono w arkuszu organizacyjnym OOW na rok szkolny 2022/2023.

Liczba wychowanków przebywających faktycznie w ww. Ośrodku wynosiła (wg stanu na dzień): 30 września 2022 r. – zero; 31 grudnia 2022 r. – ośmiu, na dzień rozpoczęcia kontroli (tj. 3 lutego 2023 r.) – 13, co stanowiło 16,7 % limitu miejsc określonego w ww. zarządzeniu oraz w arkuszu organizacyjnym OOW na rok szkolny 2022/2023¹⁰.

(akta kontroli tom I str. 294)

Zgodnie z Regulaminem ZP¹¹ oraz Regulaminem OOW¹² w skład tych placówek wchodziły m.in.: szkoły¹³ i warsztaty szkolne, internat i hostel.

(akta kontroli tom I str. 18, 21, 38, 41)

Regulamin OOW określający wewnętrzną organizację tej placówki sporządzony został przez Dyrektora w dniu 23 stycznia 2023 r., tj. po upływie prawie czterech miesięcy od utworzenia tej placówki.

(akta kontroli tom I str. 34)

Dyrektor wyjaśnił, że po przekształceniu ZP w OOW przystąpił do opracowywania nowego regulaminu. Prace te zostały jednak wstrzymane, w związku z uzgodnieniami z Ministerstwem Sprawiedliwości, które miało opracować wzorcowy regulamin dla wszystkich tego typu placówek. Wzór takiego regulaminu OOW otrzymał z Ministerstwa w dniu 14 listopada 2022 r.

(akta kontroli tom V str. 8, 10, 14)

1.2. W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. z księgi ewidencyjnej ZP wykreślono łącznie 48 nieletnich (16 w 2019 r., ośmiu w 2020 r., dziewięciu w 2021 r. oraz 15 w 2022 r.). Przyczynami skreślenia wychowanków z ewidencji Zakładu były następujące okoliczności:

- w 19 przypadkach – warunkowe zwolnienie z Zakładu;
- w 16 przypadkach – przeniesienie do innego zakładu;
- w 7 przypadkach – zwolnienie z Zakładu w związku z ustaleniem wykonywania środka poprawczego;
- w pięciu przypadkach – nieobecność w Zakładzie przez okres powyżej trzech miesięcy spowodowana ucieczką, samowolnym przedłużeniem urlopu lub przepustki;
- w jednym przypadku – umieszczenie w areszcie śledczym.

(akta kontroli tom I str. 295)

Okres pobytu w Zakładzie wychowanków, którzy w latach 2019-2022 zostali przyjęci do tej placówki kształtował się w przedziale od 28 dni do dwóch lat i pięciu miesięcy.

(akta kontroli tom V str. 2)

W okresie od 1 września 2022 r. do dnia 9 lutego 2023 r. z ewidencji OOW wykreślono jednego nieletniego, z uwagi na przeniesienie go do innego okręgowego ośrodka wychowawczego. Okres jego pobytu w Ośrodku wynosił trzy miesiące.

(akta kontroli: tom I str. 295; tom V str. 2, 7)

⁹ Dz. Urz. MS. z poz. 167, dalej: zarządzenie w sprawie przekształcenia ZP w OOW.

¹⁰ Natomiast stan ewidencyjny wychowanków OOW (na dzień jw.) wynosił odpowiednio: zero, dziewięć, 14.

¹¹ Sporządzonym w dniu 16 października 2017 i zaakceptowanym przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 1 grudnia 2017 r.

¹² Regulamin Okręgowego Ośrodka Wychowawczego w Studzieńcu sporządzony w dniu 23 stycznia 2023 r., zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 8 lutego 2023 r.

¹³ tj. Szkoła Podstawowa, Branżowa Szkoła I stopnia.

1.3. Wg stanu na dzień rozpoczęcia kontroli OOW dysponował pięcioma izbami adaptacyjnymi. W wyniku przeprowadzonych w dniu 10 marca 2023 r. oględzin dwóch izb adaptacyjnych stwierdzono, że spełniały one warunki określone w art. 124 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich¹⁴, w związku z treścią art. 130 ust. 3 tej ustawy. Były wyodrębnionymi pomieszczeniami. Miały zapewniony dopływ powietrza¹⁵, odpowiednią do pory roku temperaturę oraz oświetlenie¹⁶. Każda wyposażona była m.in. w krzesło, stolik i łóżko. Znajdowały się w nich kamery pozwalające na monitorowanie przebywających w nich nieletnich¹⁷ oraz instalacje przyzywowe (tj. domofony). Obok izb adaptacyjnych znajdowało się pomieszczenie pełniące funkcję toalety i łazienki, które nie było objęte systemem monitoringu wizyjnego. W bezpośrednim sąsiedztwie korytarza, w którym znajdowały się izby adaptacyjne, usytuowane było stanowisko ochrony nr 1 „portiernia”.

(akta kontroli tom III str. 327-335)

1.4. Według stanu na dzień 9 lutego 2023 r. Ośrodek był wyposażony w następujące środki przymusu bezpośredniego: kajdanki szt. 2, kaftan bezpieczeństwa, pas obezwładniający, kask zabezpieczający.

(akta kontroli: tom I str. 104; 142, 144)

W Zakładzie Poprawczym, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. nie stosowano środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków tej placówki.

W OOW, w okresie do dnia rozpoczęcia kontroli (tj. 3 lutego 2023 r.), w 15 przypadkach zastosowano środki przymusu bezpośredniego w stosunku do wychowanków tej placówki¹⁸. W siedmiu przypadkach użyto siły fizycznej, w sześciu przypadkach – kajdanek oraz w dwóch przypadkach – pasa obezwładniającego.

(akta kontroli tom III str. 296)

Dyrektor wyjaśnił, że w ZP w ww. okresie nie stosowano środków przymusu bezpośredniego, gdyż nie było takiej potrzeby. Praca wychowawcza z nieletnimi była prowadzona w taki sposób, aby nie dochodziło do sytuacji, w których istniała potrzeba zastosowania środków przymusu bezpośredniego. W OOW środki przymusu bezpośredniego zastosowano w związku z bezskutecznością oddziaływań psychologiczno-pedagogicznych i negatywnym zachowaniem wychowanków, którzy trafili do tej placówki. Do Ośrodka zostali skierowani nieletni, którzy sprawiali znaczne problemy wychowawcze w innych placówkach, tj. m.in. dokonywali ucieczek, zażywali substancje psychotropowe, następował wzrost ich demoralizacji. W Ośrodku znaleźli się również nieletni leczeni wcześniej psychiatrycznie, przyjmujący na co dzień leki psychotropowe.

(akta kontroli tom V str. 8, 10-11)

W wyniku badania dokumentacji dotyczącej 10 przypadków zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków OOW¹⁹ stwierdzono m.in., że we wszystkich tych przypadkach decyzje o użyciu tych środków zostały podjęte przez osoby uprawnione, zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej²⁰. W czterech przypadkach, które dotyczyły prewencyjnego użycia środków przymusu w formie kajdanek podczas transportu wychowanków do placówek medycznych, decyzje o zastosowaniu tego środka przymusu podjęte zostały w oparciu o postanowienia art. 122 ust. 4 pkt 1 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Zgodnie z art. 52 ust. 1a ustawy o stosowaniu

¹⁴ Dz.U. z 2022 r., poz. 1700, ze zm.

¹⁵ Poprzez kratkę wentylacyjną (w jednym przypadku możliwość uchylecia okna zabezpieczona w odpowiedni sposób).

¹⁶ Każda z izb miała okno oraz źródło oświetlenia elektrycznego.

¹⁷ W trakcie oględzin wszystkie kamery były sprawne.

¹⁸ Z tego w 2022 r. – sześć razy oraz w 2023 r., do 3 lutego - dziewięć razy.

¹⁹ Badaniem objęto po cztery przypadki użycia siły fizycznej i kajdanek oraz dwa przypadki użycia pasa obezwładniającego.

²⁰ Dz.U. 2022 r. poz.1416, ze zm., dalej: ustawa o stosowaniu środków przymusu lub ustawa o środkach przymusu.

środków przymusu, użycie tych środków, udokumentowane zostało w Księdze ewidencji prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego.

W pozostałych sześciu przypadkach, podstawę do zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków Ośrodka w formie użycia wobec nich siły fizycznej (cztery przypadki) lub pasa obezwładniającego (dwa przypadki), stanowiły postanowienia odpowiednio art. 122 ust. 1 bądź art. 122 ust. 2 pkt 2 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz art. 11 pkt 3, 8, 14 ustawy o stosowaniu środków przymusu. We wszystkich tych sześciu przypadkach, stosownie do postanowień art. 51 ust. 1 ustawy o stosowaniu środków przymusu, z użycia środka przymusu bezpośredniego sporządzono stosowną notatkę (która została przekazana przełożonemu) zawierającą wszystkie wymagane elementy określone w art. 54 ust. 3 ww. ustawy. O użyciu ww. środków przymusu bezpośredniego poinformowano zarówno sąd rodzinny sprawujący nadzór nad Ośrodkiem, jak również sąd rodzinny wykonujący środek wychowawczy, zgodnie z art. 40 ust. 1 ww. ustawy. W Księdze ewidencji użycia środków przymusu bezpośredniego zamieszczono wszystkie wymagane informacje o ww. przypadkach wskazane w § 11 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich²¹.

(akta kontroli tom III str. 294-295, 426-428)

1.5. W latach 2019-2022 (do 31 sierpnia) nie było przypadków umieszczenia wychowanków ZP w izbie izolacyjnej. W ww. okresie w 26 przypadkach wychowankowie Zakładu umieszczeni zostali w jednej z czterech izb przejściowych, którymi dysponowała placówka (sześć takich przypadków miało miejsce w 2019 r., osiem w 2020 r., dziewięć w 2021 r. oraz trzy w 2022 r.). Trzy z ww. przypadków dotyczyły umieszczenia w ww. izbie tego samego wychowanka, z uwagi na ponowne jego przyjęcie do Zakładu po wcześniejszym skreśleniu go z ewidencji tej placówki.

(akta kontroli tom I str. 103, 106-112; 296)

W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej pięciu takich przypadków, stwierdzono, że stosownie do postawień § 44 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich²², we wszystkich tych sprawach dotyczyło to nieletnich nowoprzybyłych do Zakładu. Ich czas pobytu w tej izbie wynosił maksymalnie 13 dni. Informacje o ww. przypadkach zamieszczone zostały w Księdze ewidencji wychowanków umieszczonych w izbie przejściowej i obejmowały wszystkie wymagane dane wskazane w § 7 załącznika Nr 2 do rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r.

(akta kontroli tom I str. 106-112; tom III str. 297-298)

W okresie od 1 września 2022 r. do 21 lutego 2023 r. w 26 przypadkach wychowankowie Ośrodka umieszczeni zostali w jednej z pięciu izb adaptacyjnych, którymi dysponowała ta placówka (12 takich przypadków miało miejsce w 2022 r., a pozostałych 14 w 2023 r. W ww. izbach umieszczonych zostało w tym okresie łącznie 15 wychowanków tej placówki.

(akta kontroli tom I str. 103, 129-136, 296, 320-326)

Z zapisów w Księdze ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie adaptacyjnej wynika, że kilku z wychowanków OOW było umieszczonych w tej izbie więcej niż jeden raz, pierwszy raz w momencie ich przyjęcia do Ośrodka, a następnie ponownie w trakcie pobytu w tej placówce. Przykładowo, wg stanu na dzień 23 marca 2023 r., jeden z wychowanków Ośrodka, od czasu przybycia do tej placówki, przebywał w izbie adaptacyjnej 15 razy.

²¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 1897, dalej także: rozporządzenie w sprawie funkcjonowania OOW.

²² Dz.U. 2017 r. poz. 487, dalej: rozporządzenie w sprawie ZP z 2001 r.

Kierownik Internatu, wyjaśnił że nieletni wielokrotnie odmawiał wyjścia z izby adaptacyjnej, grożąc innym nieletnim oraz pracownikom OOW. Pomimo intensywnych oddziaływań psychologiczno-pedagogicznych odmawiał podejmowania nauki w szkole oraz jakiegokolwiek kontaktu z rówieśnikami. O sprawie informowano Ministerstwo Sprawiedliwości, Sąd Rejonowy w Sławnie, Sąd Rejonowy w Żyrardowie oraz sporządzono opinię w sprawie przeniesienia tego nieletniego do innej placówki.

(akt kontroli tom III str. 297)

Z wpisów zamieszczonych w Księdze izby adaptacyjnej, dotyczących pobytu w tych izbach pięciu wychowanków Ośrodka wynika, że w trzech przypadkach dotyczyło to nieletnich nowoprzybyłych do tej placówki, którzy umieszczeni zostali w izbie adaptacyjnej na podstawie art. 125 ust. 1 pkt 1 lit a-c, w zw. z art. 130 ust. 2, ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, w celu poddania ich wstępnym badaniom lekarskim i osobopoznawczym. Okres ich pobytu w izbie adaptacyjnej wynosił maksymalnie 12 dni, tj. nie przekraczał maksymalnego dopuszczalnego limitu 14 dni, określonego w art. 125 ust. 4 ww. ustawy. We wszystkich tych przypadkach, zgodnie z art. 125 ust. 4 ww. ustawy, wychowankowie zostali poddani wstępnym badaniom lekarskim w ciągu 48 godzin od chwili ich umieszczenia w izbie adaptacyjnej. Pozostałe dwa przypadki dotyczyły umieszczenia w izbie adaptacyjnej wychowanków OOW w oparciu o postanowienia art. 126 ust. 1 pkt 1, w zw. art. 130 ust. 2, ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, tj. z powodu nieskuteczności zastosowanych wcześniej wobec nich oddziaływań psychologiczno-pedagogicznych i środków dyscyplinarnych. Wychowankowie, których to dotyczyło przebywali w izbie adaptacyjnej maksymalnie przez okres czterech dni, co było zgodne z postanowieniami art. 126 ust. 2 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Informacje o ww. przypadkach zamieszczone zostały w prowadzonej w Ośrodku Księdze ewidencji nieletnich umieszczonych w izbie adaptacyjnej i obejmowały wszystkie wymagane dane, o których mowa w § 4 załącznika do rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW.

(akta kontroli tom I str. 129-136, 296, 320-326; tom III str. 297, 299; tom V str. 277)

1.6. Zgodnie z danymi podanymi w Księdze ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. w Zakładzie Poprawczym miało miejsce ogółem pięć wydarzeń nadzwyczajnych, o których była mowa w § 2 ust. 12 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. Dotyczyły one: dwóch ucieczek wychowanków z terenu Zakładu w dniach 5 lutego i 5 kwietnia 2019 r.; zbiorowej ucieczki dwóch wychowanków z terenu Zakładu w dniu 10 września 2021 r., agresji trzech wychowanków wobec innych wychowanków w dniu 9 listopada 2021 r.²³; zażycia substancji psychoaktywnej przez czterech wychowanków w dniu 20 listopada 2021 r. Zapisy w Księdze wydarzeń nadzwyczajnych, dotyczące ww. wydarzeń, zawierały wszystkie wymagane informacje, o których mowa w § 9 załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r.

(akta kontroli tom I str. 314-318)

O wszystkich ww. wydarzeniach Zakład poinformował Ministerstwo Sprawiedliwości telefonicznie zgodnie z § 77 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. Powiadomienie to miało miejsce nie później niż w ciągu ośmiu godzin od ich wystąpienia. We wszystkich tych przypadkach przesłano również pisemną informację w sprawie tych wydarzeń do Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości. W przypadku czterech z ww. zdarzeń (dotyczących ucieczek wychowanków, agresji wychowanków w odniesieniu do innych wychowanków) do Ministerstwa Sprawiedliwości przesyłano raporty doraźne zgłoszenia sytuacji kryzysowej, o których mowa w § 10 ust. 2 zarządzenia Ministra

²³ Zdarzenie to uznane zostało jako wydarzenie nadzwyczajne, o którym mowa w § 2 ust. 12 lit. y) rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r.

Sprawiedliwości z dnia 22 lipca 2015 r. w sprawie utworzenia Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministra Sprawiedliwości²⁴.

(akta kontroli tom III str. 301-302, 308-311; tom V str. 317)

Zgodnie z danymi podanymi w Księdze ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych prowadzonej w Ośrodku, w okresie od 1 września 2022 r. do 28 marca 2023 r. w placówce tej miały miejsce dwa wydarzenia nadzwyczajne, o których mowa w art. 87 pkt 12 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Dotyczyły one ucieczki wychowanka z terenu Ośrodka w dniu 1 grudnia 2022 r. oraz zbiorowej ucieczki dwóch wychowanków z terenu Ośrodka w dniu 12 marca 2023 r. Zapisy w Księdze wydarzeń nadzwyczajnych, dotyczące ww. wydarzeń, zawierały wszystkie wymagane informacje wskazane w § 10 załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW.

Stosownie do postanowień § 68 ust. 2 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW Dyrektor poinformował Ministerstwo Sprawiedliwości o wystąpieniu ww. wydarzeń nadzwyczajnych. Informacje w tej sprawie przekazane zostały telefonicznie w ciągu ośmiu godzin od ich wystąpienia. W obu tych przypadkach do Ministerstwa przesłano również „Raport doraźny zgłoszenia sytuacji kryzysowej”.

(akta kontroli tom III str. 302-307; tom V str. 317)

Z informacji przekazanych kontrolerowi NIK²⁵ przez Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie²⁶ wynika m.in., że w latach 2019-2023 jednostka ta w jednym przypadku została wezwana do Placówki z prośbą o interwencję. Dotyczyło to przyjazdu w dniu 25 maja 2021 r. w związku z otrzymanym zgłoszeniem podejrzenia podłożenia ładunku wybuchowego. Podjęte w tej sprawie działania obejmowały ewakuację 19 osób oraz zabezpieczenie miejsca zdarzenia.

(akta kontroli tom III str. 364)

Komendant Powiatowy Policji w Żyrardowie poinformował kontrolera NIK²⁷, że w latach 2019-2023 (do dnia 21 lutego) Policja była wzywana do Placówki ośmiokrotnie (po dwa razy w latach 2019, 2021-2022 oraz po jednym razie w 2020 r. i w 2023 r. do 21 lutego). Dotyczyło to samowolnego oddalenia się wychowanka (w pięciu przypadkach), nie powrócenia wychowanka z przepustki (w jednym przypadku); udzielenia asysty pogotowiu ratunkowemu w związku z zaburzeniami psychicznymi wychowanka (w jednym przypadku) oraz interwencji w sprawie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego w Zakładzie Poprawczym (w jednym przypadku).

(akta kontroli tom III str. 368-369)

Wszystkie wskazane przez Komendanta Powiatowego Policji zdarzenia dotyczące ucieczek wychowanków ZP i OOW ujęte zostały w Księgach ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych prowadzonych w tych placówkach.

W Księdze ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych prowadzonej w Zakładzie Poprawczym nie ujęto natomiast zdarzenia dotyczącego otrzymanej przez tę placówkę w dniu 25 maja 2021 r. informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego. Stwierdzono natomiast, że o zdarzeniu tym Dyrektor Zakładu poinformował niezwłocznie Ministerstwo Sprawiedliwości oraz przekazał do tej jednostki raport doraźny zgłoszenia sytuacji kryzysowej, stosownie do postanowień § 10 ust. 1a i ust. 2 zarządzenia w sprawie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

(akta kontroli tom III str. 301-311, 368-369; tom V str. 349-350)

Podejmowane w ZP, a następnie w OOW działania mające na celu zapobiegnięcie wystąpieniu wydarzeń nadzwyczajnych obejmowały m.in.: przekazywanie wszystkim

²⁴ Dz. Urz. Ms. z 2015 r., poz. 178, dalej: zarządzenie w sprawie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

²⁵ Na podstawie art. 29 ust. 2 lit. f ustawy o NIK.

²⁶ Pismo z 27 lutego 2023 r.

²⁷ Pismo z 17 marca 2023 r.

pracownikom tych placówek informacji, ustaleń i wniosków wynikających z analizy poszczególnych wydarzeń; wydawanie pracownikom zaleceń w zakresie zwiększenia nadzoru nad wychowankami; wprowadzanie zmian w systemie nadzoru nad wychowankami; dokonanie zmiany czasu spożywania posiłków (śniadania, kolacji) przez wychowanków poszczególnych grup internatowych w celu zapobiegania bezpośrednich kontaktów większej liczby wychowanków.

Ponadto w dniu 21 września 2021 r. przeprowadzono szkolenie Rady Zakładu Poprawczego (w formie warsztatów) z zakresu wczesnego rozpoznawania symptomów wskazujących na możliwość wystąpienia wydarzenia nadzwyczajnego. Efektem tego szkolenia było m.in. opracowanie Planu przeciwdziałania wydarzeniom nadzwyczajnym, w którym określono zasady postępowania z wychowankami w poszczególnych obszarach działalności Zakładu Poprawczego²⁸.

(akta kontroli tom V str. 22-27)

1.7. Zgodnie z §105³ rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r., w ZP obowiązywał ograniczony system ochrony przewidziany dla otwartych resocjalizacyjnych zakładów poprawczych. W OOW funkcjonował natomiast system ochrony, zorganizowany przez Dyrektora tej placówki w oparciu o postanowienia § 51 i § 52 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW, określające ogólne zasady organizacji systemów ochrony w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

W okresie objętym kontrolą, liczba pracowników ochrony (zatrudnionych na stanowiskach strażników) kształtowała się następująco (w przeliczeniu na pełne etaty): w przypadku ZP (lata 2019-2022 do 31 sierpnia²⁹) – w przedziale od 11 do 12; w przypadku OOW (lata 2022 – 2023³⁰) – 11.

Do zakresu obowiązków pracowników ochrony należało m.in. stosowanie się do wszelkich wytycznych przełożonych, obowiązujących przepisów w zakresie bezpieczeństwa placówki, regulaminów oraz obowiązujących procedur oraz planu ochrony.

(akta kontroli tom I str. 191-196; tom III str. 312-318, 363)

W ww. planach ochrony (o których mowa w pkt 1.8. wystąpienia) obowiązki w zakresie realizacji zadań ochronnych przepisano również pozostałym pracownikom ZP i OOW. Kadre kierowniczą tych placówek zobowiązano m.in. do: wprowadzenia do użytku służbowego i przeszkolenia podległych pracowników w stosowaniu w bieżącej działalności postanowień i procedur, odpowiednio do realizowanych zadań ochronnych określonych w planach ochrony; utrzymywania w stałej sprawności systemu zasilania energetycznego oraz urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo obiektu, zwłaszcza systemu alarmowego, monitoringu wizyjnego, łączności radiowej i telefonicznej. Wszyscy pracownicy tych placówek, w tym w szczególności pracownicy pedagogiczni, zobowiązani zostali m.in. do: nadzorowania nieletnich oraz kontrolowania ich zachowania; podejmowania czynności zapobiegawczych; informowania przełożonych o sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu placówki lub niepokojących zachowaniach wychowanków i wykonywania ich poleceń w tej sprawie.

Do zadań Kierownika Internatu (któremu powierzono kierowanie ochroną ww. placówek) należało m.in. organizowanie ochrony oraz sprawowanie nadzoru nad realizacją i aktualizacją planów ochrony, w tym kontrolowanie sposobu wywiązywania

²⁸ Przykładowo, w części tego Planu dotyczącej bezpieczeństwa w Zakładzie przewidziano prowadzenie m.in. następujących działań zaradczych: podejmowanie działań interwencyjnych i mediacyjnych w sytuacjach problemowych i kryzysowych, zapobieganie wnoszeniu na teren placówki i zażywania przez wychowanków substancji psychoaktywnych; zapobieganie i zwalczanie przejawów drugiego życia; pozyskiwanie, zbieranie i dzielenie się informacjami między pracownikami Zakładu o aktualnej sytuacji wychowawczej; badanie poczucia bezpieczeństwa wychowanków; realizacja programu profilaktycznego „Dbając o siebie dbasz o innych”.

²⁹ Wg stanu na koniec marca, czerwca, września i grudnia w okresie funkcjonowania tej placówki.

³⁰ Wg stanu na koniec września i grudnia w 2022 r. oraz na dzień rozpoczęcia kontroli w 2023 r.

się obowiązków przez pracowników w zakresie realizacji planów ochrony, branie udziału w przeglądach ustalających potrzeby w zakresie zabezpieczeń techniczno-ochronnych.

(akta kontroli tom I str. 176-196, 207-211; tom V str. 93-94, 112-114, 160-161; tom III str. 312, 319-324, 363; tom VI str. 4. 24-25, 69-70, 74)

1.8. W okresie objętym kontrolą, zasady organizacji ochrony ZP określały kolejne Plany ochrony zatwierdzone przez Dyrektora w dniu 14 listopada 2018 r.³¹, a następnie w dniu 27 czerwca 2019 r.³². Oba ww. Plany Ochrony zawierały wszystkie wymagane instrukcje i załączniki wskazane w § 105⁷ ust. 3-5 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. Wykaz adresów pracowników ZP stanowiący załącznik do ww. Planów był aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał.

Plany Ochrony ZP zawierały również Instrukcję określającą zasady informowania o zaistniałej sytuacji kryzysowej. Ponadto jednym z załączników do ww. Planów był Plan Zabezpieczeń Zakładu Poprawczego w Studzieńcu na Wypadek Zagrożenia Bezpieczeństwa, który m.in. określał zakres i tryb współpracy ZP z Komendą Powiatową Policji w Żyrardowie. Plan Zabezpieczenia Zakładu Poprawczego stanowiący załącznik do Planu Ochrony ZP z 2019 r. uzgodniony został z Komendantem Powiatowym Policji w Żyrardowie w dniu 24 października 2019 r. i obowiązywał do czasu zawarcia w dniu 10 stycznia 2022 r. przez Dyrektora z Komendantem Powiatowym Policji w Żyrardowie Porozumienia dotyczącego zabezpieczenia Zakładu Poprawczego w Studzieńcu na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa.

(akta kontroli tom V str. 52-53, 64-193, 278; tom VI str. 1-125)

Zgodnie z §105⁷ ust. 7 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r., Dyrektor wyznaczył pracownika (Kierownik Internatu) jak osobę bezpośrednio odpowiedzialną za realizację ww. Planów ochrony.

(akta kontroli: tom III str. 320, tom V str. 93; tom VI str. 4)

Plan ochrony Ośrodka zatwierdzony został przez Dyrektora w dniu 6 października 2022 r. i zawierał wszystkie wymagane instrukcje, dokumenty, informacje i załączniki wskazane w § 60 ust. 1-2 i 4 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW. Wykaz adresów pracowników Ośrodka stanowiący załącznik do Instrukcji alarmowej był aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał.

(akta kontroli tom I str. 205-271; tom V str. 278)

Zgodnie z postanowieniami § 6 i 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie sposobu współdziałania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich z Policją³³, dyrektorzy okręgowych ośrodków wychowawczych wraz właściwymi komendantami powiatowymi (miejskimi) Policji zobligowani byli do opracowania w terminie 14 dni od daty wejścia w życie tego rozporządzenia (tj. do dnia 6 grudnia 2022 r.), pierwszego projektu planu zabezpieczenia ośrodka na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa. Stosownie do postanowień § 8 ww. rozporządzenia, projekt ten podlegać miał następnie zaopiniowaniu przez właściwego komendanta wojewódzkiego policji oraz zaakceptowaniu przez dyrektora komórki organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości wykonującej zadania z zakresu zarządzania kryzysowego.

Stwierdzono, że Plan Zabezpieczeń OOW na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa, opracowany przez Dyrektora Ośrodka we współpracy z Komendantem Powiatowym Policji w Żyrardowie, w dniu 9 grudnia 2022 r. został pozytywnie zaopiniowany przez Komendanta Wojewódzkiego Policji z siedzibą w Radomiu, a następnie w dniu

³¹ Dalej także: Plan Ochrony ZP z 2018 r.

³² Dalej także: Plan Ochrony ZP z 2019 r.

³³ Dz. U. 2022 r., poz. 2376. dalej rozporządzenie w sprawie współdziałania OOW z Policją.

10 lutego 2023 r. zaakceptowany przez Dyrektora Biura Bezpieczeństwa w Ministerstwie Sprawiedliwości.

(akta kontroli: tom I str. 272-293)

1.9. W Planie Ochrony ZP z 2019 r. wyodrębniono cztery posterunki służby ochronnej (dwa stałe i dwa doraźne). Na posterunku stałym nr 1 („pomieszczenie dyżurki przy bramie głównej”) sprawowany miał być nadzór nad monitoringiem wizyjnym oraz pomieszczeniami izb przejściowych i izbą izolacyjną. Zadania pracownika ochrony pełniącego dyżur na tym posterunku obejmowały ponadto m.in.: sprawdzanie dokumentów oraz tożsamości osób uprawnionych do wejścia i wyjścia z terenu zakładu; kontrolowanie przedmiotów wnoszonych i wynoszonych z Zakładu; dokonywanie kontroli pobieżnej wychowanków wychodzących na przepustki i urlopy. Na posterunku stałym nr 2 („teren parku”) realizowane miały być zadania dotyczące patrolowania terenu placówki, sprawowania nadzoru nad przemieszczeniem się wychowanków po terenie placówki oraz konwojowania nieletnich na zabiegi medyczne i podczas zajęć organizowanych poza Zakładem. Posterunek doraźny nr 3 funkcjonować miał w zależności od potrzeb w czasie godzin pracy szkoły i warsztatu. Na posterunku doraźnym nr 4 realizowane miały być zadania obejmujące patrolowanie korytarza górnego w porze nocnej w wyznaczonych budynkach internatu.

(akta kontroli tom VI str. 20, 25-33)

W Planie Ochrony OOW również wyodrębniono cztery stanowiska ochrony. Na stanowisku nr 1 („pomieszczenie portierni”) sprawowany miał być nadzór m.in. nad monitoringiem wizyjnym, kontrolą osób wchodzących i wjeżdżających oraz pomieszczeniami izb adaptacyjnych. Stanowisko nr 2 przeznaczone było do sprawowania nadzoru nad porządkiem i bezpieczeństwem grup szkolenia zawodowego oraz budynku szkoły (w czasie godzin pracy szkoły i warsztatu). Pracownikowi pełniącemu służbę na tym stanowisku powierzane miały być również, według potrzeb, zadania obejmujące m.in.: patrolowanie terenu, nadzór nad przemieszczaniem się nieletnich po terenie placówki, konwojowanie nieletnich na zabiegi medyczne i zajęcia organizowane poza Ośrodkiem, jak również nadzór nad nieletnimi w grupie wychowawczej w porze nocnej. Stanowiska doraźne nr 3 i 4 miały być przydzielane według potrzeb w celu realizacji zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru nad grupami szkolenia zawodowego oraz budynkiem szkoły (w czasie godzin pracy szkoły i warsztatu), stałym patrolowaniem terenu. Zadania pracowników ochrony pełniących dyżur na tych stanowiskach obejmować miały m.in. m.in. sprawowanie nadzoru nad przemieszczaniem się wychowanków po terenie placówki, konwojowanie nieletnich na zabiegi medyczne i podczas zajęć organizowanych poza Ośrodkiem, sprawowanie nadzoru nad nieletnimi w czasie godzin pracy internatu oraz nadzoru nad nieletnimi w porze nocnej.

(akta kontroli tom I str. 215-226)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 17 kwietnia 2023 r., stwierdzono m.in., że system ochrony w Ośrodku spełniał wymagania określone w § 52 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW. Cały teren Ośrodka otoczony był ogrodzeniem, którego wysokość przekraczała 1,5 m. Ogrodzenie na całej jego długości było w dobrym stanie technicznym (bez ubytków). Wzdłuż ogrodzenia rozmieszczone były słupy, na których zainstalowano oświetlenie oraz kamery monitoringu. Brama wjazdowa do Ośrodka i brama do kotłowni były otwierane automatycznie na pilota. Pozostałe bramy i furtki były wyposażone w zamki patentowe w systemie klucza centralnego. Nie stwierdzono, żeby drzewa rosnące wokół ogrodzenia, z uwagi na ich usytuowanie umożliwiały ucieczkę nieletnim. Ośrodek posiadał wewnętrzny system łączności telefonicznej, zaś pracownicy pełniący nadzór nad nieletnimi byli wyposażeni w przenośne radiotelefony. Pracownicy ochrony oprócz pomieszczenia

portierni (stanowisko ochronne nr 1) mieli do dyspozycji pokój znajdujący się w budynku administracji oraz dwie stróżówki na terenie Placówki.

(akta kontroli tom III str. 346-362)

1.10. Zgodnie z opisem systemu zabezpieczenia elektronicznego zawartym w Planie ochrony OOW, system kamer służących do prowadzenia w Ośrodku monitoringu wizyjnego zainstalowany został w budynkach, w których znajdowały się pomieszczenia internatu, szkoły, warsztatów szkolnych, a także na terenie tej placówki i ogrodzeniu zewnętrznym. W Planie ochrony określono również m.in.: okresy i sposób przechowywania zapisu z monitoringu, osobę odpowiedzialną za bieżący nadzór nad monitoringiem wizyjnym oraz usytuowanie kamer, ich ilość i ilość rejestratorów³⁴. Zgodnie z Planem ochrony³⁵ stałemu monitorowaniu podlegały pomieszczenia izb adaptacyjnych, izb chorych oraz pomieszczenia mieszkalne w budynkach grup internatowych, klasy szkolne, sale dydaktyczne w warsztatach szkolnych.

(akta kontroli tom I str. 215-216, 238-239, 262, 264-266)

Dodatkowymi uregulowaniami wewnętrznymi, w których Dyrektor określił zasady postępowania w OOW w zakresie prowadzenia monitoringu wewnętrznego były następujące procedury:

- Procedura korzystania z monitoringu w ośrodku z dnia 20 października 2022 r. (procedura 20), w której określono m.in. miejsca i pomieszczenia objęte systemem monitoringu wizyjnego za pośrednictwem kamer, sposób utrwalania i przechowywania zapisów z monitoringu wizyjnego, zasady dostępu do monitorowanego obrazu i zapisów z monitoringu oraz osoby uprawnione do tego dostępu, zasady usuwania zapisów z monitoringu po upływie wymaganego okresu ich przechowywania;
- Procedura posługiwania się technicznymi środkami zabezpieczeń, obserwacji za pomocą kamer (monitoringu) z dnia 20 października 2022 r. (procedura 23), w której wskazano m.in., że: całodobową obserwację za pomocą monitoringu prowadzą pracownicy ochrony pełniący dyżur w budynku portierni oraz, że wychowawca pełniący dyżur nocny zobowiązany jest do prowadzenia obserwacji monitoringu za pomocą aplikacji zainstalowanej na komputerze przenośnym.

(akta kontroli tom I str. 163-169)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 21 marca 2023 r. stwierdzono, że obraz z kamer zainstalowanych na terenie placówki (wewnątrz i na zewnątrz budynków) obserwował na bieżąco, w czasie rzeczywistym, pracownik ochrony na stanowisku nr 1 (pomieszczenie portierni). Miał on do dyspozycji sześć monitorów rejestrujących obraz z kamer, z których każdy mógł być ustawiony według preferencji tj. pokazywać obraz z jednej lub nawet z 36 kamer. Funkcje oprogramowania do zmiany ustawień ilości kamer na monitorze działały prawidłowo. Obserwowanie pomieszczeń, w których aktualnie przebywali wychowankowie możliwe było także z pokoju wychowawcy znajdującym się w danej grupie internatowej. Obraz z kamer monitorujących izbę adaptacyjną, izbę chorych, ogrodzenie Ośrodka, sypialnie, świetlicę i portiernie był wyraźny i obejmował całe pomieszczenia. W przypadku łazienek, z których korzystali wychowankowie OOW, rozmieszczenie kamer zapewniało prezentację obrazu w taki sposób, że niemożliwym było ukazywanie intymnych części ciała nieletniego oraz wykonywanych przez niego intymnych czynności fizjologicznych.

³⁴ Według wykazu kamer stanowiącego załącznik Nr 1 do Instrukcji ochronnej, w OOW (wg stanu na dzień 7 października 2022 r.) było zainstalowanych pięć rejestratorów obsługujących 105 kamer.

³⁵ Zapisy w tej sprawie zamieszczone zostały w Instrukcji określającej odstępstwa w systemie ochrony.

Dyrektor oświadczył, że system monitoringu posiada funkcję maskującą intymne części ciała nieletniego jednak z uwagi na odpowiednie rozmieszczenie kamer nie jest ona wykorzystywana, gdyż nie było takiej potrzeby.

(akta kontroli: tom III str. 337-344)

Zgodnie z art. 121 ust. 9 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, zapis monitoringu w okręgowym ośrodku wychowawczym powinien być przechowywany na informatycznym nośniku danych:

- w przypadku monitoringu izb adaptacyjnych i izb chorych - przez okres co najmniej 90 dni od dokonania zapisu, nie dłużej jednak niż przez okres 120 dni;
- w przypadku monitoringu innych pomieszczeń i miejsc – przez okres co najmniej 60 dni od dokonania zapisu, nie dłużej jednak niż przez okres 90 dni.

W Instrukcji ochronnej wchodzącej w skład Planu ochrony OOW określono analogiczne okresy przechowywania na informatycznym nośniku danych zapisów z monitoringu prowadzonego w Ośrodku.

(akta kontroli tom I str. 213-214)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 21 marca 2023 r. stwierdzono, że zapisy z monitoringu były zabezpieczone przed utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem, a także dostępem osób nieuprawnionych. Nagrania z kamer były zapisywane i przechowywane na dyskach pięciu rejestratorów znajdujących się w metalowej szafie usytuowanej w wydzielonej części portierni (stanowisko nr 1), do której dostęp posiadali wyłącznie upoważnieni pracownicy³⁶. Urządzenia były zabezpieczone przed oddziaływaniem: środków chemicznych, czynników mechanicznych, temperatury i światła. Pomieszczenie portierni wyposażone było m.in w drzwi z funkcją samozatraskową (otwierane na klucz), rolety w oknach oraz klimatyzację.

(akta kontroli tom III str. 337-342)

W wyniku badania w dniu 21 marca 2023 r. zapisów z monitoringu zarejestrowanych na dwóch³⁷ (z pięciu) rejestratorów, za pomocą których przetwarzano i zapisywano obraz z monitoringu prowadzonego za pośrednictwem kamer stwierdzono, że w przypadku jednego z nich (rejestrator I), zapisy z zarejestrowanych obrazów przechowywane były na informatycznym nośniku danych przez okres 132 dni, niezależnie od źródła ich pochodzenia³⁸. Na rejestratorze tym zapisywany był obraz z pochodzący z 17 kamer usytuowanych w izbach adaptacyjnych, izbach chorych, a także w innych pomieszczeniach Ośrodka. W przypadku drugiego rejestratora (rejestrator IV), stwierdzono natomiast, że zapisy z zarejestrowanych obrazów przechowywane były na informatycznym nośniku danych przez okres 105 dni, niezależnie od źródła ich pochodzenia³⁹. Na rejestratorze tym zapisywany był obraz pochodzący z 31 kamer pracujących w trybie ciągłym, usytuowanych w pomieszczeniach Ośrodka (innych niż izby adaptacyjne i izby chorych) oraz na terenie tej placówki.

(akta kontroli tom III str. 278-293)

1.11. W latach 2019-2022 (do 31 sierpnia) wydatki ZP z przeznaczeniem na poprawę bezpieczeństwa i ochrony tej placówki wyniosły łącznie 241,3 tys. zł (39,9 tys. zł – w 2019 r., 36,5 tys. zł – w 2020 r., 101,3 tys. zł – w 2021 r. oraz 63,6 tys. zł – w 2022 r. do 31 sierpnia). Ze środków tych sfinansowano m.in. zakup kamer, monitorów, obsługę serwisową systemu monitoringu, instalację i konfigurację oprogramowania

³⁶ Dyrektor Ośrodka, Kierownik Internatu, Kierownik Gospodarczy, pracownicy ochrony (strażnicy) i pracownik administracji.

³⁷ Badaniem objęto zapisy z monitoringu na rejestratorach I i IV.

³⁸ Wg stanu na dzień 21 marca 2023 r. istniała możliwość odtworzenia najstarszego nagrania z dnia 8 listopada 2022 r.

³⁹ Wg stanu na dzień 21 marca 2023 r. istniała możliwość odtworzenia najstarszego nagrania z dnia 5 grudnia 2022 r.

do systemu CCTV, szkolenia z aplikacji, wymianę rejestratorów monitoringu wizyjnego, dostawę i montaż dysków twardych.

W okresie od 1 września do 31 grudnia 2022 r. wydatki OOW w tym zakresie wyniosły ogółem 28,3 tys. zł. Ze środków tych sfinansowano zakup i wymianę kamer oraz ich montaż i uruchomienie.

(akta kontroli tom II str. 54-56)

We wszystkich tych przypadkach, ze względu na wartość zamówień (niższą od kwoty 130 tys. zł netto lub równowartości 30 tys. euro, w przypadku zamówień udzielonych przed 1 stycznia 2021 r.), do postępowań w sprawie wyboru ich wykonawców zastosowanie miały regulacje wewnętrzne określające zasady udzielania zamówień. W przypadku ZP był to Regulamin udzielania zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Nr 4/14 z dnia 28 kwietnia 2014 r. (ze zm.), a następnie Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 130.000 zł netto wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Nr 6/2021 z dnia 27 stycznia 2021 r.

W przypadku OOW regulacje w tej sprawie określone zostały w Regulaminie udzielania zamówień o wartości poniżej 130.000 zł netto wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Nr 29/2022 z dnia 21 grudnia 2022 r.

(akta kontroli tom II str. 35-53)

W wyniku badania dokumentacji postępowań w sprawie udzielenia zamówień dotyczących serwisowania systemu monitoringu wizyjnego oraz rozbudowy tego systemu, na który to cel wydatkowano w latach 2021-2022 odpowiednio 21,8 tys. zł oraz 61,1 tys. zł brutto, stwierdzono, że w obu tych przypadkach: udzielenie zamówień było poprzedzone m.in. zabezpieczeniem środków w planie finansowym oraz oszacowaniem wartości zamówienia. W obu tych przypadkach zaproszenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia zamieszczono na stronie BIP Zakładu Poprawczego, co było zgodne z zasadami postępowania określonymi w § 5 ust. 3 pkt 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych poniżej 130 tys. zł netto. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na rozbudowę systemu monitoringu, wpłynęły trzy oferty, spośród których wybrano ofertę o najniższej cenie, natomiast w postępowaniu o udzielenie zamówienia na serwisowanie systemu monitoringu wizyjnego wpłynęła jedna oferta, która została zaakceptowana. Oba zamówienia zostały zrealizowane i rozliczone na zasadach określonych w umowach zawartych z podmiotami, których oferty zostały wybrane do ich realizacji.

(akta kontroli tom II str. 62-164; tom V str. 305, 320-348)

1.12. Obiekty budowlane, w których mieściła się siedziba ZP, a następnie OOW objęte był w latach 2019-2022 okresowymi kontrolami (rocznymi), o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴⁰. W 2022 r. przeprowadzona została ostatnia kontrola pięcioletnia dotycząca stanu technicznego tego obiektu i jego przydatności do użytkowania, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy⁴¹. Wszystkie ww. kontrole zostały wpisane do Książki obiektu budowlanego, stosownie do postanowień § 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁴². Osoby je przeprowadzające posiadały stosowne uprawnienia i kwalifikacje wskazane w art. 62. ust. 4-6 ustawy Prawo budowlane.

We wszystkich przypadkach w protokołach z kontroli podawano, że poszczególne obiekty budowlane znajdują się w należyтым stanie technicznym zapewniającym dalsze bezpieczne ich użytkowanie. Nie wydawano zaleceń dotyczących wykonania prac remontowych niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania

⁴⁰ Dz. U. z 2021 r. poz.2351, ze zm., dalej ustawa Prawo budowlane.

⁴¹ Poprzednią taką kontrolę przeprowadzono w 2017 r.

⁴² Dz. U. Nr 120, poz. 1134 (rozporządzenie obowiązywało do 31 grudnia 2022 r.).

obiektów. W odniesieniu do części obiektów objętych kontrolami wskazywano na potrzebę wykonania prac remontowo-naprawczych lub konserwacyjnych, dotyczących m.in.: usunięcia ubytków i zarysowania tynku na elewacjach budynków; odnowienia powłoki malarskiej wewnątrz budynku; dokonania w miarę możliwości wymiany zużytej stolarki okiennej; uzupełnienia brakujących płytek na balkonie; ułożenia folii paraizolacji na konstrukcji poddasza.

(akta kontroli tom II str. 253-378; tom III str. 1-264; tom VI str. 206-271)

W wyniku ostatniej z ww. kontroli obiektów budowlanych przeprowadzonej we wrześniu 2022 r. (obejmującej swoim zakresem kontrolę pięcioletnią i roczną), w przypadku 18 z 22 kontrolowanych obiektów budowlanych stwierdzono, że pewne ich elementy wymagają naprawy lub konserwacji niezbędnej dla utrzymania dobrego stanu technicznego budynku, w tym m.in.:

- w przypadku budynku portierni zalecono uzupełnienie płytek na balkonie;
- w przypadku budynku magazynowo - warsztatowego zalecono uzupełnienie ubytków i zarysowań tynku na elewacji budynku oraz naprawienie, odnowienie powłoki malarskiej wewnątrz budynku;
- w przypadku budynku warsztatowego (montowni, lakierni, ślusarni) zalecono uzupełnienie ubytków otuliny konstrukcji dachu oraz w miarę możliwości wymianę zużytej stolarki okiennej;
- w przypadku budynku administracyjnego zalecono uzupełnienie ubytków cegieł w murze oraz oczyszczenie i zabezpieczenie cokołu murowanego wraz z usunięciem nieczystości;
- w przypadku budynku grupy internatowej II zalecono uzupełnienie ubytków i zarysowań tynku;
- w przypadku budynku szkoły zalecono uzupełnienie ubytków i zarysowań tynku, oczyszczenie i zabezpieczenie cokołu murowanego, ułożenie folii paraizolacji na konstrukcji poddasza.

(akta kontroli tom III str. 90-264; tom VI str. 206-271)

Kierownik Gospodarczy wyjaśnił, że zalecenia dotyczące prac naprawczych i konserwacyjnych wykonano na bieżąco systemem gospodarczym. W 2022 r., z uwagi na znaczną podwyżkę cen opału wykorzystywanego do ogrzewania placówki oraz znacznego zwiększenia pozostałych kosztów bezpośrednio wpływających na jej funkcjonowanie, posiadane środki finansowe planowane pierwotnie do wykorzystania na prace remontowe w budynkach, przeznaczono na zakup opału i zapewnienie sprawnego funkcjonowania placówki.

(akta kontroli tom II str. 165-166)

Dyrektor nie występował do Ministerstwa Sprawiedliwości o przyznanie OOW dodatkowych środków finansowych w celu wykonania prac remontowych, wskazanych w protokołach z kontroli okresowych przeprowadzonych we wrześniu 2022 r.

Dyrektor wyjaśnił, że w wyniku ww. kontroli nie wydano zaleceń w sprawie usunięcia nieprawidłowości, które powodowałyby zagrożenie bezpieczeństwa użytkowania budynków, a tylko zalecenia dotyczące napraw i prac konserwacyjnych w kontrolowanych obiektach. Część z tych zaleceń wykonana została we własnym zakresie, systemem gospodarczym. Pozostałe do wykonania zalecenia dotyczące napraw i prac konserwacyjnych w kontrolowanych obiektach ze względu na porę roku i możliwość ich wykonania w późniejszym terminie, zaplanowano do realizacji w 2023 r. W przygotowywaniu był przetarg dotyczący wykonania prac remontowych w Ośrodku.

(akta kontroli tom V str. 310, 312)

Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żyrardowie poinformował kontrolera NIK, że ZP a następnie OOW, nie zostały w latach 2019-2022 ujęte

w rocznych planach kontroli oraz że obiekty tych placówek nie były objęte w ww. okresie czynnościami kontrolno-rozpoznawczym.

(akta kontroli tom III str. 365)

1.13. Zgodnie z § 105³¹ rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. i § 57 rozporządzenia w sprawie OOW, każda zmiana pracowników realizujących zadania ochronne w tych placówkach powinna liczyć nie mniej niż dwie osoby. Dyrektor tych placówek mógł określić w drodze instrukcji odstępstwa od liczby pracowników na zmianie, m.in. w sytuacji jeżeli było to uzasadnione ich organizacją.

Zarówno w kolejnych Planach ochronach ZP, jak i Planie ochrony OOW ustalony został dwuzmianowy system pełnienia służby przez pracowników ochrony (po 12 godzin, przez co najmniej dwóch pracowników ochrony na każdej zmianie). W instrukcjach wchodzących w skład tych Planów Dyrektor nie wprowadził odstępstw dotyczących możliwości zmniejszenia do jednej osoby, liczby pracowników ochrony na zmianie.

(akta kontroli tom I str. 215-227, 261-263; tom II str. 6-9; tom V str. 122; tom VI str. 33, 65-67)

W wyniku badania dokumentacji dotyczącej obsady zmian w styczniu i wrześniu w poszczególnych latach objętych kontrolą stwierdzono, że poza ośmioma przypadkami, na poszczególnych zmianach służbę pełniło przynajmniej dwóch pracowników ochrony. W dniach 9-11, 14, 16-18 oraz 27 września 2022 r. występowały okresy (od jednej do 12 godzin), w których służbę na danej zmianie pełnił tylko jeden pracownik ochrony.

(akta kontroli tom V str. 254-255)

Kierownik Internatu wyjaśnił, że przyczyną występowania takiej sytuacji był fakt, że w tym czasie w Ośrodku nie przebywali nieletni, w związku z przekształceniem ZP w OOW. Z tego względu w tym okresie udzielano pracownikom zaległych urlopów, co było zgodne z sugestią kierownictwa Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości przedstawioną na spotkaniu zorganizowanym w Ministerstwie w dniu 23 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli tom V str. 254, 257-259)

1.14. W okresie objętym kontrolą pracownicy ochrony zatrudnieni w ZP, a następnie w OOW realizowali zadania ochronne na przydzielonych im posterunkach (stanowiskach), w dniach i zmianach wskazanych w grafikach pracy na dany miesiąc. Nie było podziału na pracowników ochrony realizujących zadania z zakresu ochrony wewnętrznej i pracowników ochrony realizujących zadania z zakresu ochrony zewnętrznej. Zadania i obowiązki ochronne każdego pracownika ochrony obejmowały wszystkie posterunki (stanowiska) funkcjonujące w tych placówkach.

(akta kontroli tom I str. 191-196, 215; tom III str. 313-318; tom V str. 256)

W Planach ochrony obowiązujących w okresie objętym kontrolą zamieszczono opis organizacji systemu łączności telefonicznej oraz radiowej w ZP, a następnie w OOW. Wskazano m.in., że placówki te posiadają system wewnętrznej łączności telefonicznej. Punkty telefoniczne znajdują się m.in. w budynkach, w których stale przebywają pracownicy lub wychowankowie, przy czym punkty telefoniczne znajdujące się w sekretariacie, u kierowników poszczególnych działów w budynku administracyjnym, dyrektora szkoły oraz na portierni przy bramie głównej umożliwiają połączenie się z abonamentami zewnętrznymi. Podano również, że pracownicy pełniący nadzór na wychowankami wyposażeni są w przenośne radiotelefony.

(akta kontroli tom I str. 214, 239; tom VI str. 23, 104-105)

Zgodnie z Planem ochrony ZP z 2019 r. do obowiązków pracowników ochrony pełniących dyżury na poszczególnych zmianach należało m.in. zapoznanie się z uwagami zamieszczonymi w książce przebiegu zmiany, sprawdzanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych, wpisanie do książki przebiegu zmiany

stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany, wpisywanie do książki przebiegu służby stwierdzonych nieprawidłowości i uwag w trakcie zmiany. Do obowiązków pracownika ochrony pełniącego dyżur na posterunku stałym nr 1 przy przejściu zmiany należało również m.in. sprawdzenie zgodności stanu faktycznego kluczy ze stanem ewidencyjnym, sprawdzenie ilości i stanu zastępczych źródeł oświetlenia, sprawdzenie i zapoznanie się z dokumentacją znajdującą się na posterunku. Do obowiązków pracownika ochrony pełniącego dyżur na posterunku przy izbie przejściowej i izolacyjnej należało m.in. przeprowadzenie szczegółowych kontroli izby przejściowej, izby izolacyjnej przed umieszczeniem w nich wychowanków oraz przed opuszczeniem ich przez wychowanków. Zgodnie z ww. Planem ochrony ZP, w skład dokumentacji ochronnej prowadzonej w Zakładzie wchodziła m.in.: książka przebiegu dyżuru, rejestr wychowanków opuszczających Zakład; książka ewidencji kluczy; książka pobytu wychowanków w izbach przejściowych; książka ewidencji kontroli osobistej wychowanków.

(akta kontroli tom VI str. 20-21, 26-33)

Zgodnie z Planem ochrony OOW, do obowiązków pracowników ochrony w ramach przejmowania i pełnienia służby na poszczególnych stanowiskach ochrony należało m.in. zapoznanie się z uwagami zamieszczonymi w książce z przebiegu zmiany na danym stanowisku, wpisywanie do ww. książki stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany oraz rzetelne prowadzenie ww. książki podczas pełnienia służby. Zadania pracownika ochrony na stanowisku nr 1 obejmowały również m.in. prowadzenie książki raportów z przebiegu zmiany, dziennego rejestru wydanych kluczy, książki odwiedzin, książki ewidencji urlopów i przepustek, listy obecności w pracy.

(akta kontroli tom I str. 215-226)

Szczegółowe zasady przejmowania, pełnienia i zdawania służby przez pracowników ochrony na poszczególnych posterunkach (stanowiskach) określone zostały przez dyrektora ZP i OOW w odrębnych procedurach. W okresie funkcjonowania ZP szczegółowe zasady postępowania w tym zakresie określały procedury wprowadzone zarządzeniem Dyrektora Zakładu Nr 45/2019 z dnia 20 grudnia 2019 r., tj. m.in.: Procedura pełnienia dyżuru nocnego stanowiąca załącznik Nr 33 do ww. zarządzenia; Procedura pełnienia służby nocnej w grupie wychowawczej stanowiąca załącznik Nr 39 do ww. zarządzenia; Procedura przejmowania służby przez pracowników ochrony stanowiąca załącznik Nr 40 do ww. zarządzenia. W okresie funkcjonowania OOW szczegółowe zasady postępowania określone zostały w procedurach zatwierdzonych przez Dyrektora w dniu 20 października 2022 r., tj. m.in. w: Procedurze pełnienia dyżuru nocnego (Procedura Nr 30); Procedurze pełnienia służby przez pracowników ochrony w budynku portierni (Procedura nr 34); Procedurze pełnienia służby dziennej na terenie Ośrodka w czasie pracy szkoły i warsztatów (Procedura nr 37); Procedurze pełnienia służby nocnej w grupie wychowawczej (Procedura Nr 38); Procedurze nadzoru i opieki nad nieletnimi przebywającymi w izbach adaptacyjnych (Procedura Nr 36).

(akta kontroli tom VI str. 272-288)

Zgodnie z Procedurą przejmowania służby przez pracowników ochrony stanowiącą załącznik Nr 40 do zarządzenia Dyrektora Nr 45/2019, pracownik zdający służbę na posterunku portierni zobowiązany był do dokonania wpisów w książce przebiegu służby, z uwzględnieniem wszystkich ważnych wydarzeń i ewentualnych zniszczeń oraz braków w wyposażeniu. Pracownik rozpoczynający służbę zobowiązany był do sprawdzenia wyposażenia dyżurki wg spisu i potwierdzenia tego faktu własnoręcznym podpisem. Do jego obowiązków należało również dokonanie obchodu terenu i sprawdzenie m.in. stanu urządzeń zabezpieczeń zgodnie z procedurą. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości niezgłoszonych przez pracownika

kończącego służbę zobowiązany był on do dokonania odpowiednich wpisów na ten temat w książce przebiegu służby i poinformowania o nich przełożonych.

W Procedurze pełnienia służby przez pracowników ochrony w budynku portierni wprowadzonej w dniu 20 października 2022 r., wskazano, że pracownik ochrony podczas przejmowania służby sprawdza stan techniczny i ilość urządzeń (środki łączności, monitoring, latarki) sprawdza wyposażenie dyżurki w środki przymusu bezpośredniego w postaci kaftana bezpieczeństwa, pasa obezwładniającego, kasku ochronnego oraz kajdanek. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości niezgłoszonych przez pracownika kończącego służbę, dokonuje wpisów na ten temat w książce zmiany i bezzwłocznie informuje o tym fakcie przełożonych.

(akta kontroli tom VI str. 278-280, 287-288)

Zgodnie z wzorami raportu z przebiegu dyżuru (służby/zmiany) na posterunku nr 1 (stanowisku nr 1), w dokumencie tym podawane były informacje o godzinie przejścia i zdania dyżuru, stanie wyposażenia znajdującego się na przejmowanym posterunku (stanowisku) oraz czynnościach podejmowanych w trakcie pełnienia służby na zmianie. Szczegółowość wymaganych do podania w tych raportach informacji odnośnie m.in. stanu wyposażenia i urządzeń w momencie przejścia dyżuru (służby/zmiany) stopniowo się zwiększała w okresie objętym kontrolą. Informacje zamieszczane w tej sprawie w raportach z przebiegu dyżuru (służby) sporządzonych w okresie do 21 maja 2020 r. ograniczały się do potwierdzenia przejścia wyposażenia według spisu. Stosowany w tym okresie wzór raportu nie zawierał dyspozycji w sprawie podania szczegółowych informacji dotyczących m.in. wyników sprawdzenia stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz stanu zastępczych źródeł światła, porównania faktycznej liczby kluczy z ich stanem ewidencyjnym. W okresie od 22 maja 2020 r. do 13 kwietnia 2022 r. zakres informacji wymaganych do podania w tej sprawie w raportach z przebiegu służby na tym posterunku został zwiększony, poprzez wprowadzenie do wzoru raportu pozycji wymagających podania m.in. informacji o stanie urządzeń i wyposażenia oraz sprawności monitoringu w momencie przejścia służby (a także informacji potwierdzających pobranie kluczy, radiotelefonu i urządzeń alarmowych). W okresie od 14 kwietnia do 15 października 2022 r. stosowano wzór raportu uwzględniający dodatkowe pozycje dotyczące liczby przejętych latarek oraz stanu izb przejściowych i izby izolacyjnej w chwili przejścia służby na posterunku. Od dnia 16 października 2022 r. w raportach z przebiegu zmiany na tym stanowisku odnotowywano natomiast fakt sprawdzenia (w momencie przejścia zmiany) wyposażenia portierni w zakresie narzędzi wykorzystywanych przy zastosowaniu środków przymusu, środków łączności. Zamieszczano ponadto informacje w sprawie sprawności systemu monitoringu, przejścia kluczy według ewidencji, radiotelefonu i latarek oraz stanu izb adaptacyjnych w momencie przejścia zmiany.

W sporządzanych w ww. okresie raportach zamieszczano również informacje o czynnościach podejmowanych przez pracowników ochrony w trakcie dyżuru (służby/zmiany), z podaniem godziny, o której to miało miejsce. Informowano także o stwierdzonych usterkach i uchybieniach, mogących mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo i porządek w Placówce, jak i o działaniach podjętych w celu ich usunięcia⁴³. Sporadycznie zamieszczano w nich zapisy dotyczące podejmowanych w trakcie dyżuru (służby/zmiany) działań kontrolnych dotyczących zabezpieczeń techniczno-obronnych (takich np. jak obchód terenu placówki, sprawdzenie zamknięcia budynków, a także bram i furtek).

(akta kontroli tom V str. 271-273; tom VI str. 316-405)

⁴³ W rubryce pn. „uwagi” umieszczano zapisy o stwierdzonych nieprawidłowościach (np. awaria monitoringu, awaria oświetlenia), dokonanych zgłoszeniach tych nieprawidłowości (np. zgłoszono awarię) oraz fakcie ich usunięcia (np. przyjazd samochodu serwisowego, usunięcie usterki).

W raportach z przebiegu dyżuru (służby/zmiany) nie zamieszczano informacji w sprawie przeprowadzenia kontroli pomieszczeń izby przejściowej, a następnie izby adaptacyjnej, izby izolacyjnej oraz izby chorych przed umieszczeniem w nich nieletnich oraz po opuszczeniu tych pomieszczeń przez nieletnich. W raportach tych zamieszczane były natomiast informacje dotyczące przeprowadzania kontroli izb przejściowych i adaptacyjnych w czasie przebywania w nich nieletnich.

(akta kontroli tom V str. 273; tom VI str. 289-303)

Kierownik Internatu wyjaśnił, że pomieszczenia izby przejściowej, izby izolacyjnej oraz izb chorych przed umieszczeniem w nich nieletnich oraz po opuszczeniu tych pomieszczeń przez nieletnich były kontrolowane przez niego albo wyznaczonych pracowników. Faktu tego nie odnotowano w raportach.

(akta kontroli tom V str. 273)

Zgodnie z obowiązującymi w ZP i OOW procedurami określającymi zasady pełnienia dyżuru (służby) w godzinach nocnych, pracownicy ochrony, do których zadań należało pełnienie służby w grupie wychowawczej, zobowiązani byli m.in. do przejęcia grup wychowawczych przed ciszą nocną oraz zwrócenia uwagi: na stan osobowy nieletnich w grupie, prawidłowość zabezpieczenia technicznego pomieszczeń budynku, sprawność środków łączności i monitoringu. Do ich zadań należało ponadto przeprowadzanie kontroli sypialni wychowanków w nieregularnych odstępach czasu, w tym co pół godziny w okresie od godz. 22.00 do godz. 24.00 oraz co godzinę w okresie od godz. 24.00 do godz. 6.00.

(akta kontroli tom VI str. 274-277, 284-286)

W wybranych do kontroli raportach z dyżurów nocnych w ZP⁴⁴ oraz raportach z przebiegu służby nocnej w OOW⁴⁵ pracownicy ochrony zamieścili informacje dotyczące: stanu grup wychowawczych, przygotowania do ciszy nocnej (w tym m.in. oceny stanu monitoringu w momencie przejęcia zmiany, terminowości i prawidłowości przejęcia grup wychowawczych), przebiegu dyżuru nocnego, w tym m.in. częstotliwości przeprowadzanych kontroli zachowania wychowanków w czasie ciszy nocnej. Z informacji zamieszczonych w ww. raportach wynikało, że kontrole w sypialniach wychowanków przeprowadzane były przez pracowników ochrony zgodnie z zasadami postępowania określonymi w ww. procedurach.

(akta kontroli tom V str. 273, tom VI str. 316-332)

Zgodnie z Plami ochrony ZP i OOW, do obowiązków Kierownika Internatu, któremu powierzono kierowanie ochroną w ZP, a następnie kierowanie ochroną w OOW należało m.in. kontrolowanie sposobu wykonywania obowiązków przez pracowników w zakresie realizacji zadań ochronnych określonych w planie ochrony.

(akta kontroli tom I str. 209; tom VI str. 25)

W okresie objętym kontrolą, Kierownik Internatu przeprowadzał kontrole dotyczące prawidłowości wykonywania zadań przez pracowników ochrony pełniących dyżury na zmianach, których zakres i wyniki ujmowane były w sporządzonych przez niego notatkach. W wyniku badania notatek z pięciu takich kontroli⁴⁶ stwierdzono, że polegały one na analizie zapisów z systemu monitoringu prowadzonego za pośrednictwem kamer. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub uchybień w pełnieniu służby w notatkach zamieszczony był ich opis oraz stosowne wnioski i rekomendacje. Kierownik zwrócił w nich uwagę m.in. na zbyt długie prowadzenie rozmów przez pracowników ochrony w trakcie porannej zmiany, co powodowało odwrócenie uwagi pracownika zobowiązanego do obserwacji ekranów, na które przesyłany był obraz z monitoringu.

(akta kontroli tom VI str. 304-315)

⁴⁴ Kontrolą w tym zakresie objęto dziewięć takich raportów (dwa z 2019 r., trzy z 2020 r. i cztery z 2021 r.).

⁴⁵ Kontrolą objęto cztery takie raporty (dwa z 2022 r. i dwa z 2023 r.).

⁴⁶ Przeprowadzonych w dniach: 16 października 2019 r., 22 stycznia 2020 r., 17 grudnia 2021 r., 2 maja i 28 maja 2022 r.

1.15. W latach 2020-2022 (do 31 sierpnia) u dwóch wychowanków ZP stwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2. Oba te przypadki miały miejsce w 2021 r. W dziewięciu przypadkach nieletni przebywający w tej placówce zostali w ww. okresie objęci kwarantanną z uwagi na podejrzenie zakażenia ww. wirusem. Dwa takie przypadki miały miejsce w 2020 r., a kolejnych siedem w 2021 r.

W ww. okresie u pracowników ZP stwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 w 35 przypadkach⁴⁷, a w 40 kolejnych przypadkach pracownicy ww. placówki objęci zostali kwarantanną z uwagi na podejrzenie zakażenia tym wirusem⁴⁸.

W okresie od 1 września 2022 r. do 3 lutego 2023 r.⁴⁹, u wychowanków OOW i pracowników tej placówki nie stwierdzono przypadków zakażenia ww. wirusem. Nie było również w tym okresie przypadków podejrzenia wystąpienia takiego zakażenia.

(akta kontroli tom III str. 370, 374-376, 418; tom IV str. 4, 8-9)

W ramach działań mających na celu zapobieganie zakażenia wirusem SARS-CoV-2, Dyrektor zarządzeniem Nr 16/2020 z dnia 1 kwietnia 2020 r.⁵⁰ wprowadził do stosowania:

- Procedurę postępowania w sprawie działań ochronnych przed zakażeniem koronawirusem SARS-COV-2;
- Procedurę dezynfekcji rąk przed wejściem na teren Zakładu Poprawczego;
- Instrukcję dezynfekowania kluczy służbowych w Zakładzie Poprawczym;
- Instrukcję zapobiegania zakażeniom koronawirusem wywołującym chorobę COVID-19 dla wychowanków i pracowników Zakładu;
- Instrukcję usuwania śmieci, odpadów i ścieków w Zakładzie Poprawczym;
- Instrukcję w sprawie zasad postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia i zakażenia COVID-19 oraz w sprawie zasad pracy w grupie wychowanków objętych kwarantanną lub izolacją;
- Algorytmy 1; 2 i 3 – Kwalifikacja osób do dalszego postępowania w związku z sytuacją epidemiologiczną COVID-19 wraz z legendą.

We wprowadzonej ww. zarządzeniem Instrukcji w sprawie zasad postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia i zakażenia COVID-19 wskazano m.in., że w celu uchronienia innych nieletnich i pracowników przed zakażeniem, wychowankowie podejrzani o zakażenie COVID-19 lub zakażeni koronawirusem będą izolowani w wyznaczonym każdorazowo niezamieszkałym budynku grupy wychowawczej (oddzielnie w ramach kwarantanny i izolacji). W ww. Instrukcji określono również zasady kontaktowania się i sprawowania nadzoru nad wychowankami przebywającymi na kwarantannie lub izolacji.

W Procedurze postępowania w sprawie działań ochronnych przed zakażeniem koronawirusem SARS-COV-2 zobowiązano pielęgniarkę m.in. do stałego monitorowania osób przebywających na terenie Zakładu, w szczególności pracowników i wychowanków. Kierowników działów organizacyjnych zobowiązano do przekazywania Dyrektorowi codziennie do godz. 10.00 informacji od pracowników w sprawie przypadków objęcia ich kwarantanną lub przypadków zakażenia. Wszystkich pracowników placówki zobowiązano do korzystania w codziennych kontaktach, w maksymalnym stopniu z drogi telefonicznej, poczty e-mail lub innych zdalnych środków komunikacji. Wprowadzono obowiązek bieżącej dezynfekcji miejsc i przedmiotów oraz pomieszczeń użytkowanych przez wiele osób oraz zakaz wstępu na teren placówki osób z objawami mogącym wskazywać na zarażenie. Zobowiązano pracowników ochrony do przeprowadzania kontrolnych badań termometrem bezdotykowym wszystkich osób wchodzących na teren Zakładu. Wprowadzono

⁴⁷ W tym: w 12 przypadkach w 2020 r., w 15 w 2021 r. oraz w ośmiu w 2022 r.

⁴⁸ W tym: w 12 przypadkach w 2020 r., w 16 w 2021 r. oraz w 12 w 2022 r.

⁴⁹ tj. do dnia rozpoczęcia kontroli.

⁵⁰ w sprawie zapobiegania wystąpienia koronawirusa oraz postępowania w wypadku podejrzenia infekcji koronawirusem lub wystąpienie infekcji koronawirusem w Zakładzie Poprawczym w Studzieńcu, dalej: zarządzenie nr 16/2020.

obowiązek dezynfekcji dłoni wszystkich osób wchodzących na teren placówki. Czasowo wstrzymano możliwość odwiedzania wychowanków, jak również udzielanie nagród wychowankom w postaci ich udziału w zajęciach poza Zakładem..

(akta kontroli tom III str. 373-374, 382-413)

Z dokumentów wydania artykułów z magazynu, kart obiegowych oraz z dokumentacji fotograficznej z uroczystości odbywających się na terenie placówki, wynika, że pracownicy ZP zostali zaopatrzeni w środki ochrony osobistej takie jak: maseczki jednorazowe, rękawiczki gumowe, gogle ochronne, przyłbice, kombinezony, ochraniacze na buty, środki dezynfekujące. Wychowankowie tej placówki mieli możliwość korzystania ze środków dezynfekujących, jednorazowych rękawiczek gumowych oraz maseczek. Wychowankowie korzystający z przepustek i urlopów byli wyposażeni w maseczki oraz środki dezynfekujące, których odbiór potwierdzali podpisem na karcie obiegowej.

(akta kontroli: tom III str. 377, 422; tom IV str. 5, 17-22)

Dyrektor wyjaśnił, że zgodnie z obowiązującą w ZP „Instrukcją w sprawie zasad postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia i zakażenia COVID-19 oraz w sprawie zasad pracy w grupie wychowanków objętych kwarantanną lub izolacją” wychowankowie umieszczani byli w odrębnym budynku grupy wychowawczej (niezamieszkanym). Nadzór nad nieletnimi sprawowali pracownicy placówki bez bezpośredniego kontaktu z nieletnimi w dolnej kondygnacji budynku. Kontakt z nieletnimi odbywał się przy użyciu domofonu. Pracownicy pełniący nadzór nad nieletnimi wyposażeni zostali w środki ochrony indywidualnej. W przypadku potrzeby bezpośredniego kontaktu z wychowankami w celu: zmierzenia temperatury, podania lekarstw, witamin, posiłku, pracownicy zakładali rękawiczki jednorazowe, kombinezon, maseczkę, gogle ochronne lub przyłbicę. Wprowadzono czasowe wstrzymanie odwiedzin wychowanków i przepustek oraz udział nieletnich w zajęciach organizowanych poza zakładem. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, z których korzystali wychowankowie zamontowane zostały dozowniki na środki dezynfekujące oraz wywieszono instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. W celu poznania zagrożeń związanych z koronawirusem, utrwalenia wiedzy na temat dbania o higienę osobistą i wdrażania do dbałości o zdrowie własne i rówieśników, dla wychowanków realizowane były zajęcia edukacyjno-informacyjne.

(akta kontroli tom III str. 374-376)

W okresie objętym kontrolą w ZP, a następnie w OOW podstawową opiekę lekarską dla wychowanków sprawował lekarz zatrudniony w tych placówkach na podstawie umowy o pracę, w wymiarze 0,5 etatu do 14 maja 2020 r., a następnie w wymiarze 0,25 etatu.

(akta kontroli tom III str. 376-377; tom IV str. 10-11; tom V str. 194-196)

Zarządzeniem Nr 22/2022 z dnia 20 maja 2022 r.⁵¹, Dyrektor zniósł niektóre z ograniczeń i obostrzeń poprzez m.in. uchylenie instrukcji wprowadzonych zarządzeniem Nr 16/2020 oraz wprowadzenie nowej „Procedury postępowania w sprawie działań ochronnych przed zakażeniem koronawirusem SARS-COV-2”. Zalecono w niej pracownikom m.in. bieżącą dezynfekcję miejsc, przedmiotów i rąk, wietrzenie pomieszczeń, utrzymywanie dystansu w codziennych kontaktach z innymi pracownikami, wychowankami i innymi osobami. Wskazano również, że: pracownik ochrony może wpuścić osoby z zewnątrz tylko po uzgodnieniu z Dyrektorem; odwiedziny wychowanków mogą się odbyć tylko po wcześniejszym zaplanowaniu ich terminu, z zachowaniem zasad sanitarnych oraz przy uwzględnieniu zasady, że do jednego wychowanka mogą wejść maksymalnie trzy osoby.

(akta kontroli tom III str. 373-374, 414-417)

⁵¹ Zarządzenie Nr 22/2022 z dnia 20 maja 2022 r. Dyrektora Zakładu Poprawczego w Studzieńcu w sprawie zniesienia niektórych z ograniczeń i obostrzeń.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Placówki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W prowadzonej w Zakładzie Poprawczym Księdze ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych nie ujęto wydarzenia dotyczącego otrzymanej przez tę placówkę w dniu 25 maja 2021 r. informacji o podłożonym ładunku wybuchowym, pomimo iż zgodnie z w § 2 ust. 12 lit. y rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r., do wydarzeń nadzwyczajnych zaliczały się również m.in. zdarzenia, które spowodowały zagrożenie lub naruszenie bezpieczeństwa zakładu.

(akta kontroli tom III str. 301-311, 368-369)

Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z faktu, niezakwalifikowania tej sytuacji jako wydarzenia nadzwyczajnego.

(akta kontroli tom V str. 349)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień, NIK zauważa, że w związku z tym wydarzeniem na teren ZP wezwano Policję i Państwową Straż Pożarną oraz przeprowadzono ewakuację 19 osób. Ponadto o powadze tej sytuacji świadczy fakt, że w sprawie tego wydarzenia Dyrektor ZP sporządził „Raport doraźny z sytuacji kryzysowej” dla Ministerstwa Sprawiedliwości.

(akta kontroli tom III str. 364, 368-369; tom V str. 349-350)

2. Zapisy monitoringu wizyjnego prowadzonego za pośrednictwem kamer usytuowanych w izbach adaptacyjnych i izbach chorych przechowywane były w Ośrodku na informatycznym nośniku danych przez okres 132 dni, natomiast zapisy z monitoringu prowadzonego za pośrednictwem kamer usytuowanych w innych pomieszczeniach oraz na terenie tej placówki przechowywane były (w zależności od rejestratora) przez okres 105 bądź 132 dni.

Stanowiło to naruszenie postanowień art. 121 ust. 9 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz Instrukcji Ochronnej wchodzącej w skład Planu Ochrony OOW, zgodnie z którymi zapis z monitoringu powinien być przechowywany na informatycznym nośniku danych: w przypadku monitoringu izb adaptacyjnych i izb chorych - nie dłużej niż przez okres 120 dni, a w przypadku monitoringu innych pomieszczeń i miejsc - nie dłużej niż przez okres 90 dni.

(akta kontroli I str. 213-214; tom III str. 278-279)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że firma obsługująca system monitoringu zaplanowała układ kamer w poszczególnych rejestratorach tak, aby zapewnić minimalne wymogi w zakresie zapisu z monitoringu w izbach adaptacyjnych i izbie chorych oraz innych miejsc i pomieszczeń placówki. Wydłużony czas przechowywania zapisu z monitoringu mógł wynikać z wymiany starych kamer analogowych na nowoczesne kamery IP, co skutkowało wydłużeniem czasu przechowywania zapisu monitoringu. Dyrektor wskazał ponadto, że w trakcie kontroli, w związku z jej ustaleniami, ustawienia czasu zapisu dostosowano do wymogów określonych w art. 121 ust. 9 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

(akta kontroli: tom V str. 18-20)

OCENA CZĄSTKOWA

W ZP, a następnie w OOW podejmowano wymagane działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w tych placówkach. Opracowano plany ochrony i stosowano w praktyce określone w nich zasady postępowania. Zapewniano obsadę kadrową ze strony pracowników ochrony oraz właściwy stan zabezpieczeń techniczno-ochronnych. Budynki Placówki poddawane były wymaganym okresowym kontrolom wskazanym w ustawie Prawo budowlane, których wyniki wskazywały na właściwy stan techniczny i użytkowy tych obiektów. Stwierdzone nieprawidłowości w tym zakresie dotyczyły przechowywania zapisów z monitoringu prowadzonego za pośrednictwem kamer przez okres dłuższy niż maksymalny, dopuszczalny określony w przepisach prawa oraz nieujęcia w ewidencji wydarzeń nadzwyczajnych

prowadzonej w ZP, jednego z wydarzeń nadzwyczajnych, które miały miejsce w okresie funkcjonowania tej placówki.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Działalność resocjalizacyjna w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i okręgowych ośrodkach wychowawczych

2.1. Plany pracy Zakładu Poprawczego na lata szkolne 2019/200-2021/2022 zawierały wszystkie wymagane elementy wskazane w § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. Plan pracy Ośrodka na rok szkolny 2022/2023 zawierał elementy wskazane w § 10 ust. 3 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW. Plany te zostały opracowane przez Dyrektora we współpracy z nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze w tych placówkach i zaopiniowane odpowiednio przez Radę ZP bądź Radę OOW.

(akta kontroli tom IV str. 23-208; tom V str. 53-54, 197-215)

2.2. W latach 2019-2022 (do 31 sierpnia)⁵² w Zakładzie Poprawczym pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla wychowanków tej placówki świadczona była przez zespół diagnostyczno-korekcyjny, o którym mowa w § 15 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie ZP z 2021 r., w skład którego wchodziło (według stanu na dzień 30 czerwca i 31 grudnia poszczególnych lat z ww. okresu) dwóch psychologów, jeden pedagog i jeden socjoterapeuta.

W roku szkolnym 2022/2023 realizacją ww. zadań w Ośrodku zajmował się zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym § 13 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW, w skład którego wchodziło (wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. i 3 lutego 2023 r.) dwóch psychologów i jeden pedagog. Wszystkie ww. osoby zatrudnione były w Placówce w pełnym wymiarze pracy oraz posiadały odpowiednie kwalifikacje, tj. odpowiednio studia wyższe kierunkowe z zakresu psychologii klinicznej, psychologii społecznej, pedagogiki specjalnej, pedagogiki resocjalizacyjnej, socjoterapii.

(akta kontroli tom III str. 371, 379-380; tom V str. 51, 55-56)

W okresie objętym kontrolą (wg stanu na dzień jw.) na jednego psychologa lub pedagoga zatrudnionego w Placówce przypadało od dwóch do pięciu wychowanków ZP oraz od trzech do pięciu wychowanków OOW.

(akta kontroli: tom I str. 294; tom III str. 363)

Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej wychowankom ZP i OOW przez członków ww. Zespołów określone zostały odpowiednio w Regulaminie zespołu diagnostyczno-korekcyjnego⁵³ oraz w Regulaminie zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁵⁴. Zgodnie z ww. Regulaminami do zadań tych Zespołów należało m.in. zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla wychowanków w formie: indywidualnych oddziaływań o charakterze terapeutycznym, indywidualnych i grupowych oddziaływań psychokorekcyjnych, grupowych zajęć psychoedukacyjnych, zajęć socjoterapeutycznych, indywidualnych porad i konsultacji oraz działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach zagrożeń i kryzysowych. Wskazano również, że Zespoły te współpracują z lekarzem psychiatrą i koordynują leczenie wychowanków w zewnętrznych placówkach służby zdrowia oraz że pracę Zespołu reguluje plan pracy, tworzony na każdy rok szkolny. Określono, że Zespoły prowadzą następującą dokumentację: dziennik zajęć, arkusze spostrzeżeń o wychowanku oraz dokumentację odpowiednio: Indywidualnego Planu

⁵²Według stanu na 30 czerwca i 31 grudnia z lat, w których funkcjonował ZP.

⁵³ W okresie objętym kontrolą obowiązywały kolejno Regulaminy zespołu diagnostyczno-korekcyjnego, wprowadzone na podstawie zarządzeń Dyrektora Nr 42/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r. i n Nr 40/2019 z dnia 11 grudnia 2019 r.

⁵⁴ Wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Nr 18/2022 z dnia 20 października 2022 r.

Resocjalizacji⁵⁵ (w przypadku Regulaminu zespołu diagnostyczno-korekcyjnego) lub Indywidualnego Planu Oddziaływań Wychowawczych, Resocjalizacyjnych i Terapeutycznych⁵⁶ (w przypadku Regulaminu zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej).

(akta kontroli tom III str. 371, 378; tom IV str. 209-210; tom V str. 50, 54, 216-220)

Zadania ww. zespołów w poszczególnych latach szkolnych określały ich Plany pracy, które wchodziły w skład Planów Pracy ZP oraz OOW na poszczególne lata szkolne. Nie zawierały one określenia liczby godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań. W odniesieniu do większości zadań⁵⁷ nie podawano w nich również szczegółowych terminów ich wykonywania wskazując, że dane zadanie realizowane będzie przez cały rok szkolny lub, że jest to praca ciągła.

(akta kontroli tom V str. 53-54, 197-214, 356-359)

Liczba przeprowadzonych przez członków ww. zespołów rozmów indywidualnych z wychowankami, zajęć grupowych zorganizowanych dla wychowanków oraz odbytych spotkań w sprawie opracowania IPR bądź IPOWRiT, w wybranych miesiącach z okresu objętego kontrolą⁵⁸, kształtowała się następująco:

- czerwiec 2019 r.: przeprowadzono 115 rozmów indywidualnych i trzy zajęcia grupowe dla wychowanków ZP oraz zorganizowano 16 spotkań zespołów w sprawie opracowania IPR;
- grudzień 2019 r.: przeprowadzono 104 rozmów indywidualnych oraz trzy zajęcia grupowe dla wychowanków ZP;
- czerwiec 2020 r.: przeprowadzono 87 rozmów indywidualnych oraz zorganizowano 12 spotkań zespołów w sprawie opracowania IPR;
- grudzień 2020 r.: przeprowadzono 138 rozmów indywidualnych i pięć zajęć grupowych dla wychowanków ZP oraz zorganizowano jedno spotkanie zespołu w sprawie opracowania IPR;
- czerwiec 2021 r.: przeprowadzono 111 rozmów indywidualnych, sześć zajęć grupowych dla wychowanków ZP oraz zorganizowano 12 spotkań zespołów w sprawie opracowania IPR;
- grudzień 2021 r.: przeprowadzono 150 rozmów indywidualnych, sześć zajęć grupowych dla wychowanków ZP oraz zorganizowano trzy spotkania zespołów w sprawie opracowania IPR;
- czerwiec 2022 r.: przeprowadzono 121 rozmów indywidualnych oraz zorganizowano 13 spotkań zespołów w sprawie opracowania IPR;
- grudzień 2022 r.: przeprowadzono 114 rozmów indywidualnych, jedno zajęcia grupowe dla wychowanków OOW oraz zorganizowano jedno spotkanie zespołu w sprawie opracowania IPOWRiT;
- styczeń 2023 r.: przeprowadzono 133 rozmowy indywidualne i siedem zajęć grupowych dla wychowanków OOW oraz zorganizowano trzy spotkania zespołów w sprawie opracowania IPOWRiT.

(akta kontroli tom III str. 380-381)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 17 kwietnia 2022 r. ustalono, że w OOW znajdowało się pięć pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia zajęć psychologiczno-pedagogicznych z wychowankami tej placówki, z których dwa przystosowane były do prowadzenia zajęć grupowych, a pozostałe trzy do prowadzenia rozmów indywidualnych.

(akta kontroli tom III str. 358-362)

⁵⁵ Dalej: IPR.

⁵⁶ Dalej: IPOWRiT

⁵⁷ Takich np. jak: praca z nowoprzyjętym wychowankiem, sporządzanie indywidualnych diagnoz wychowanków, udział w procesie resocjalizacji wychowanków; działalność profilaktyczna, współpraca z rodziną; pedagogizacja rodziców, współpraca z kadrami placówki.

⁵⁸ tj. w czerwcu i grudniu poszczególnych latach objętych kontrolą oraz w styczniu 2023 r.

W okresie od czerwca 2019 r. do grudnia 2021 r. pomoc psychiatryczna dla wychowanków była świadczona na terenie ZP na podstawie umów zleceń zawieranych z lekarzem psychiatrą. Od stycznia 2022 r., w ZP a następnie w OOW pomoc psychiatryczna dla wychowanków świadczona była w prywatnym gabinecie lekarskim poza placówką.

(akta kontroli tom III str. 372, 379, 381; tom IV str. 10, 11, 212-215; tom V str. 354)

Dyrektor wyjaśnił, że konsultacje psychiatryczne dla nieletnich realizowane były zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. Nie wystąpiły przypadki nieudzielenia pomocy psychiatrycznej. Dokumentowanie wyników przeprowadzonych konsultacji psychiatrycznych dokonywane było poprzez odpowiedni wpis w karcie lekarskiego badania psychiatrycznego założonej przez lekarza psychiatrę dla każdego z wychowanków.

(akta kontroli tom III str. 372, 379, 381)

W roku szkolnym 2019/2020 w Zakładzie Poprawczym był zatrudniony nauczyciel doradca zawodowy na podstawie kolejnych umów o pracę zawartych na czas określony. Od roku szkolnego 2020/2021 zajęcia z doradztwa zawodowego dla wychowanków ZP a następnie wychowanków OOW realizowane były przez wychowawcę posiadającego wymagane kwalifikacje w ramach godzin ponadwymiarowych.

(akta kontroli tom III str. 372, 381; tom V str. 51, 55, 224-233)

2.3. Zgodnie z § 59 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r., w Zakładzie Poprawczym proces resocjalizacji wychowanka należało prowadzić w oparciu o indywidualną diagnozę i IPR opracowany przez pedagoga i psychologa z udziałem wychowanka i innych pracowników zakładu. Zgodnie z § 59 ust. 5 ww. rozporządzenia plany resocjalizacji należało modyfikować nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

Szczegółowe zasady postępowania przy opracowaniu IPR dla wychowanków ZP w okresie objętym kontrolą określały „Procedury indywidualnego planu resocjalizacji” wprowadzone zarządzeniami Dyrektora Nr 42/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r. oraz Nr 45/2019 z dnia 20 grudnia 2019 r.

Zgodnie z ww. Procedurami IPR dla wychowanka tej placówki sporządzać miał zespół, w skład którego wchodzić mieli: przedstawiciel zespołu diagnostyczno-korekcyjnego, wychowawca – patron, nauczyciel zawodu oraz wychowawca klasy. Po przybyciu wychowanka do Zakładu członkowie dokonali diagnozy problemowej wychowanka w oparciu m.in. o materiał diagnostyczny znajdujących się w jego aktach, obserwację jego zachowań w poszczególnych działach, informacje uzyskane w wyniku przeprowadzonej z nim rozmowy oraz informacje uzyskane z rozmów przeprowadzonych z innymi osobami ważnymi dla wychowanka. Na podstawie sporządzonej diagnozy, na pierwszym spotkaniu w październiku bądź w trzecim miesiącu pobytu wychowanka w ZP, zespół zajmujący się opracowaniem IPR przedstawić miał wychowankowi propozycję tego programu, a w razie wystąpienia nieścisłości dokonać wspólnie z nim jego korekty. Kolejne spotkania zespołów w sprawie ewaluacji IPR odbywać się miały pod koniec pierwszego i drugiego semestru roku szkolnego. Prace ww. zespołów koordynować mieli członkowie zespołu diagnostyczno-korekcyjnego, do których zadań należało ponadto nadzorowanie realizacji poszczególnych IPR.

(akta kontroli: tom V str. 217-218, 351-352, 364)

W wyniku analizy dokumentacji pięciu byłych wychowanków ZP o najdłuższym okresie pobytu w tej jednostce⁵⁹ stwierdzono, że we wszystkich tych przypadkach po ich przybyciu do ZP opracowano indywidualną diagnozę, o której mowa w § 59

⁵⁹ Badaniem objęto dokumentację wychowanków, którzy przybyli do ZP w dniach 28 czerwca, 14 sierpnia i 29 lipca 2019 r. oraz 6 lutego i 20 lipca 2020 r.

ust. 1 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. oraz IPR, przy czym w czterech przypadkach pierwsze IPR-y dla ww. wychowanków opracowano w trzecim miesiącu ich pobytu w ZP, a w jednym przypadku po trzech miesiącach i ośmiu dniach. Dotyczyło to wychowanka, który przybył do ZP w dniu 28 czerwca 2019 r., dla którego pierwszy IPR opracowano w dniu 6 października 2019 r. We wszystkich tych przypadkach przy opracowaniu ww. IPR udział wzięli przedstawiciel zespołu diagnostyczno-korekcyjnego (pedagog lub psycholog), wychowawca – patron, nauczyciel zawodu, wychowawca klasy oraz wychowanek dla którego był on opracowywany. Żaden z ww. wychowanków nie odmówił współdziałania w opracowaniu indywidualnej diagnozy oraz IPR.

We wszystkich ww. przypadkach w czasie pobytu nieletnich w ZP, opracowane dla nich IPR-y były modyfikowane nie rzadziej niż co sześć miesięcy. Zgodnie z przyjętymi w nich założeniami, nieletni uczestniczyli w różnych formach działań resocjalizowanych oraz w przewidzianych dla nich formach kształcenia.

(akta kontroli tom IV str. 223; tom V str. 234-243, 355)

Zgodnie z § 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w okręgowych ośrodkach wychowawczych⁶⁰, proces resocjalizacji nieletnich w tych placówkach powinien być prowadzony w oparciu o indywidualną diagnozę i IPOWRiT, opracowany przez pedagoga i psychologa z udziałem nieletniego i innych pracowników zakładu.

Szczegółowe zasady postępowania przy opracowywaniu IPOWRiT dla wychowanków OOW określała „Procedura indywidualnego planu oddziaływań wychowawczych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych” wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Nr 18/2022 z dnia 20 października 2022 r. Zgodnie z Procedurą, IPOWRiT nieletniego miał sporządzić pedagog i psycholog z udziałem nieletniego i innych pracowników ośrodka, w drugim miesiącu pobytu nieletniego w OOW. IPOWRiT wraz z przebiegiem procesu resocjalizacji nieletniego miał być modyfikowany nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

(akta kontroli: tom V str. 360-363)

W wyniku kontroli dokumentacji pięciu wychowanków OOW⁶¹ stwierdzono, że we wszystkich tych przypadkach dla nieletnich po ich przybyciu do Ośrodka opracowana została indywidualna diagnoza oraz IPOWRiT.

Każdorazowo udział w opracowaniu tego programu wzięli psycholog, pedagog, wychowawca-patron, wychowawca klasy, nauczyciel zawodu oraz nieletni. W dwóch przypadkach IPOWRiT opracowany został w drugim miesiącu pobytu nieletniego w placówce, w dwóch kolejnych przypadkach po upływie dwóch miesięcy i jednego dnia od daty przybycia nieletnich do OOW⁶², a w jednym przypadku po upływie dwóch miesięcy i czterech dni od tej daty⁶³.

(akta kontroli tom IV str. 223; tom V str. 244-253)

Dyrektor wyjaśnił m.in., że IPOWRiT opracowywane są wcześniej, a dzień sporządzenia planu jest dniem zapoznania nieletniego z zadaniami wyznaczonymi w tym dokumencie. W ww. trzech przypadkach IPOWRiT zostały przedstawione wychowankom po upływie dwóch miesięcy ich pobytu w Ośrodku, z powodów organizacyjnych. Fakt ten w żaden sposób nie zakłócił przebiegu procesu resocjalizacji nieletnich. Do czasu sporządzenia IPOWRiT praca z wychowankami prowadzona była w oparciu o indywidualny program adaptacji opracowany

⁶⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1890, dalej: rozporządzenie w sprawie pobytu w OOW.

⁶¹ Badaniami objęto dokumentację wychowanków, którzy przybyli do OOW w dniach 16, 17, 26 listopada oraz 7 i 8 grudnia 2022 r.

⁶² Dotyczyło to wychowanków, który przybył do Ośrodka w dniach 26 listopada i 8 grudnia 2022 r., dla których IPOWRiT opracowano odpowiednio w dniach 27 stycznia i 9 lutego 2023 r.

⁶³ Dotyczyło to wychowanka, który przybył do Ośrodka w dniu 17 listopada 2022 r., dla którego IPOWRiT opracowano w dniu 23 stycznia 2023 r.

bezpośrednio po umieszczeniu nieletnich w Ośrodku, który realizowany jest przez pierwsze dwa miesiące pobytu wychowanka.

(akta kontroli tom V str. 370)

2.4. Rodzice bądź opiekunowie prawni pięciu byłych wychowanków Zakładu Poprawczego oraz pięciu wychowanków OOW, których dokumentację objęto badaniem kontrolnym⁶⁴, byli informowani dwa razy w roku, po zakończeniu poszczególnych semestrów, o postępach w resocjalizacji nieletnich, stosownie do postanowień odpowiednio § 60 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. oraz § 25 rozporządzenia w sprawie pobytu w OOW.

(akta kontroli tom IV str. 223-224, 228-242; tom V str. 234-253)

2.5. W latach szkolnych 2019/2020-2022/2023 kształcenie ogólne i zawodowe dla wychowanków ZP, a następnie OOW realizowane było w szkołach prowadzonych przez te jednostki, tj. szkole podstawowej oraz szkole branżowej.

(akta kontroli: tom I str. 21, 36, 41)

W przypadku wychowanków ZP i OOW, których dokumentację objęto kontrolą⁶⁵, liczebność oddziałów szkolnych i grup wychowawczych, do których byli przypisani w ww. latach szkolnych kształtowała się w przedziale od jednego do siedmiu, tj. nie przekraczała maksymalnej ich dopuszczalnej liczebności (12) określonej odpowiednio w § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. oraz w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW.

(akta kontroli tom IV str. 243)

W wyniku badania dokumentacji pięciu wychowanków ZP⁶⁶ stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą wszyscy oni brali udział w wyjściach lub wyjazdach poza teren tej placówki o charakterze rekreacyjnym⁶⁷, sportowym⁶⁸, kulturalnym⁶⁹, a także w wolontariacie⁷⁰.

(akta kontroli tom IV str. 288-289, 292-306)

W wyniku badania dokumentacji pięciu wychowanków OOW⁷¹ stwierdzono, że dwóch z nich w okresie od ich przyjęcia do placówki do dnia 11 kwietnia 2023 r. brało udział w wyjściach poza teren Ośrodka (tj. wyjeździe do kina).

(akta kontroli tom IV str. 289-291)

2.6. W latach 2019-2022 (do 31 sierpnia) wychowankom ZP przyznano łącznie 1165 nagród (357 w 2019 r., 303 w 2020 r., 316 w 2021 r. oraz 189 w 2022 r.), a w 242 przypadkach zastosowano wobec nich środki dyscyplinarne (57 w 2019 r., 53 w 2020 r., 92 w 2021 oraz 40 w 2022 r.). Najczęściej stosowaną w tym okresie formą nagrody było podwyższenie kieszonkowego (zastosowane w 533 przypadkach), a środkiem dyscyplinującym nagana (zastosowana w 129 przypadkach).

W okresie od 1 września 2022 r. do 11 kwietnia 2023 r. wychowankom OOW przyznano łącznie 25 nagród (cztery w 2022 r. i 21 w 2023 r.), a w 60 przypadkach zastosowano w stosunku do nich środki dyscyplinarne (16 w 2022 r. i 44 w 2023 r.). Najczęściej stosowaną w tym okresie formą nagrody było udzielenie przepustki (zastosowane w siedmiu przypadkach), a środkiem dyscyplinującym nagana (zastosowana w 45 przypadkach).

(akta kontroli: tom IV str. 339, 348, 358-359)

⁶⁴ W zakresie opracowania dla nich IPR bądź IPOWRiT.

⁶⁵ W zakresie opracowania dla nich IPR bądź IPOWRiT.

⁶⁶ Których dokumentacja została objęta kontrolą w zakresie opracowania dla nich IPR.

⁶⁷ Poprzez udział m.in. w: rajdzie pieszym, wycieczce rowerowej, jeździe na kartingach, wyjściu do kręgielni.

⁶⁸ Poprzez udział m.in. w: mistrzostwach ZP na ergometrach, w zawodach biegowych, w turnieju piłki plażowej.

⁶⁹ Poprzez udział m.in. w: wyjazdach do kina, zwiedzaniu Żyrardowa, Muzeum Motoryzacji, Muzeum Powstania Warszawskiego.

⁷⁰ Poprzez udział m.in. w sprzątaniu rzeki Rawki, realizacji projektu „Pamiętamy” (sprzątanie cmentarza), świątecznej zbiórce żywności, udzielaniu pomocy schronisku dla zwierząt.

⁷¹ Których dokumentacja została objęta kontrolą w zakresie opracowania dla nich IPOWRiT.

W przypadku pięciu wychowanków ZP, których dokumentację objęto kontrolą⁷², najczęstszą formą nagrody w okresie objętym kontrolą było podwyższenie kieszonkowego (112 przypadków, na ogółem 382 nagród przyznanych tej grupie wychowanków) zaś najczęściej stosowanym środkiem dyscyplinarnym była nagana (31 przypadków, na ogółem 62 środki dyscyplinarne zastosowane w stosunku do tej grupy wychowanków).

W przypadku pięciu wychowanków OOW, których dokumentację objęto kontrolą⁷³, najczęściej stosowaną nagrodą były pochwała oraz udzielenie przepustki (po cztery przypadki, na ogółem 14 nagród przyznanych tej grupie nieletnich do dnia 11 kwietnia 2023 r.), zaś najczęściej stosowanym środkiem dyscyplinarnym była nagana (13 przypadków, na ogółem 15 środków dyscyplinarnych zastosowanych w stosunku do tej grupy wychowanków do dnia jw.).

We wszystkich ww. przypadkach:

- nagrody zostały przyznane wychowankom ZP i OOW na piśmie, w którym wskazano przyczynę jej przyznania;
- zastosowanie środka dyscyplinarnego przez Dyrektora wobec wychowanków ZP i OOW dokonane zostało niezwłocznie na piśmie, w formie stosownego wniosku, który zawierał m.in. imię i nazwisko wychowanka, rodzaj i opis dokonanego wykroczenia, imię i nazwisko wnioskodawcy, wyjaśnienia wychowanka oraz jego podpis, proponowany środek dyscyplinarny, opinię kierownika działu, opinię zespołu diagnostyczno-korekcyjnego (w przypadku wychowanków ZP) bądź zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w przypadku wychowanków OOW), decyzję dyrektora w sprawie zastosowania środka dyscyplinarnego, wraz z pouczeniem o prawie nieletniego do złożenia skargi do sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad Placówką;
- dokumentację dotyczącą przyznania nieletnim nagród bądź zastosowania wobec nich środków dyscyplinarnych włączono do akt osobowych wychowanków;
- dane zawarte w aktach osobowych wychowanków dotyczące przyznania im nagród bądź zastosowania wobec nich środków dyscyplinarnych były zgodne z danym podanymi w Księgach nagród (Księgach ewidencji nagród) i Księgach środków dyscyplinarnych (Księgach ewidencji środków dyscyplinarnych) prowadzonych odpowiednio w ZP i OOW.

(akta kontroli tom IV str. 374-376; tom V str. 276)

Księgi, w których ewidencjonowane były nagrody przyznane wychowankom Placówki oraz zastosowane wobec nich środki dyscyplinarne prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w § 10 załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r., a następnie (od 1 września 2022 r.) w § 5 załącznika do rozporządzenia w sprawie funkcjonowania OOW, tj. zawierały: imię i nazwisko wychowanka, datę, rodzaj nagrody lub środka dyscyplinarnego oraz czas trwania nagrody lub środka dyscyplinarnego.

(akta kontroli: tom IV str. 344-347, 349-357, 360-373)

2.7. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie⁷⁴, Dyrektor Placówki zobowiązany był do:

- poinformowania kierownika właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie⁷⁵ o wychowankach ZP, a następnie OOW, którzy w danym roku osiągną pełnoletność, nie później niż do dnia 10 grudnia roku poprzedzającego;

⁷² Badaniem w tym zakresie objęto wychowanków, których dokumentacja została objęta kontrolą w zakresie opracowania dla nich IPR.

⁷³ Badaniem w tym zakresie objęto wychowanków, których dokumentacja została objęta kontrolą w zakresie opracowania dla nich IPOWRIT.

⁷⁴ Dz. U. poz. 954, dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy na usamodzielnienie.

⁷⁵ Dalej także: PCPR.

- poinformowania kierownika PCPR o zamiarze usamodzielnienia się wychowanka co najmniej na trzy miesiące przed terminem opuszczenia przez niego Placówki;
- przekazania kierownikowi PCPR dokumentacji dotyczącej osoby usamodzielnianej nie później niż na miesiąc przed terminem opuszczenia przez nią placówki.

W wyniku kontroli dokumentacji pięciu byłych wychowanków ZP⁷⁶ stwierdzono, że w przypadku trzech z nich, Dyrektor terminowo przekazał do kierowników właściwych PCPR informacje o osiągnięciu przez nich pełnoletności w kolejnym roku kalendarzowym, informacje o zamiarze usamodzielnienia się tych wychowanków oraz ich dokumentację, w tym opracowane dla nich IPU. W przypadku pozostałych dwóch wychowanków informację o osiągnięciu przez nich pełnoletności w następnym roku kalendarzowym do właściwych PCPR przesłały inne placówki, w których wychowankowie ci przebywali przed przybyciem do ZP, tj. Schronisko dla Nieletnich w Chojnicach oraz Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Czarnowcu. W placówkach tych opracowane też zostały dla tych dwóch wychowanków IPU, które zostały następnie przez nie przesłane do właściwego PCPR.

W odniesieniu do wszystkich ww. wychowanków, w czasie ich pobytu w ZP podejmowane były działania na rzecz ich przygotowania do usamodzielnienia, o których mowa w § 80 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ZP z 2001 r. Obejmowały one m.in. przeprowadzanie przez psychologa i pedagoga i innych pracowników Zakładu Poprawczego rozmów indywidualnych z wychowankami w sprawie ich usamodzielnienia⁷⁷ przeprowadzanie zajęć dotyczących rozwijania kompetencji społecznych⁷⁸.

(akta kontroli: tom III str. 274-277; tom V str. 276, 371-383)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor udzielił jednemu wychowankowi ZP pomocy finansowej i materialnej w związku z opuszczeniem przez niego tej placówki w 2021 r. Obejmowało to pokrycie części wydatków związanych z remontem mieszkania, na kwotę 1,2 tys. zł brutto⁷⁹ oraz przekazanie mu różnego rodzaju środków czystości z magazynu ZP.

Dyrektor wyjaśnił, że działania te podjęto zostały w stosunku do wychowanka będącego sierotą. Ze środków tych sfinansowano remont mieszkania, które dzięki staraniom pracowników udało się dla niego pozyskać.

(akta kontroli tom V str. 365-368)

2.8. Struktura wydatków ponoszonych na działalność ZP oraz OOW w okresie objętym kontrolą kształtowała się następująco:

- 2019 r.: wydatki ogółem – 6207,0 tys. zł, z tego: wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne⁸⁰ – 4407,3 tys. zł (co stanowiło 71,1% wydatków ogółem), wydatki na zakup energii – 122,0 tys. zł, wydatki na zakup usług remontowych – 279,8 tys. zł, wydatki inwestycyjne – 186,2 tys. zł, pozostałe wydatki – 1211,7 tys. zł;
- 2020 r.: wydatki ogółem - 6171,5 tys. zł, z tego: wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne – 4456,7 tys. zł (co stanowiło 72,2% wydatków ogółem), wydatki na zakup energii

⁷⁶ Badaniem w tym zakresie objęto wychowanków, których dokumentacja została objęta kontrolą w zakresie opracowania dla nich IPR.

⁷⁷ Podczas których poruszano tematy związane m.in. z przysługującą wychowankowi pomocą w usamodzielnieniu się oraz dotyczące sposobu nawiązania i utrzymania kontaktów z kuratorem sądowym.

⁷⁸ Badaniem nie objęto postępowania w tej sprawie w stosunku do wychowanków OOW, gdyż żaden z nich do czasu kontroli (tj. do 10 marca 2023 r.) nie został zwolniony z tej placówki.

⁷⁹ Ze środków tych opłacono usługi polegające na malowaniu ścian, montażu mebli, transportu mebli oraz wyposażenia, podłączenie armatury sanitarnej oraz wykonanie innych prac naprawczych.

⁸⁰ Suma wydatków ujętych w rozdziałach 75513, 80144 w paragrafach 401, 404, 411.

- 152,9 tys. zł, wydatki na zakup usług remontowych – 298,4 tys. zł, wydatki inwestycyjne – 66,1 tys. zł, pozostałe wydatki – 1197,4 tys. zł;
- 2021 r.: wydatki ogółem – 6451,4 tys. zł, z tego: wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne – 4597,3 tys. zł (co stanowiło 71,3% wydatków ogółem), wydatki na zakup energii – 162,6 tys. zł, wydatki na zakup usług remontowych – 355,6 tys. zł, wydatki inwestycyjne – 70,0 tys. zł, pozostałe wydatki – 1265,9 tys. zł;
- 2022 r.: wydatki ogółem - 6916,5 tys. zł, z tego: wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne – 4834,0 tys. zł (co stanowiło 69,9% wydatków ogółem), wydatki na zakup energii – 162,8 tys. zł, wydatki na zakup usług remontowych – 171,7 tys. zł, wydatki inwestycyjne – 24,9 tys. zł, pozostałe wydatki – 1723,1 tys. zł;

Wysokość wydatków poniesionych średnio na jednego wychowanka w poszczególnych latach okresu objętego kształtowała się następująco⁸¹: 2019 r. – 369,7 tys. zł; 2020 r. – 448,2 tys. zł; 2021 r. – 460,2 tys. zł; 2022 r. – 725,8 tys. zł (wzrost o 196% w stosunku do 2019 r.).

(akta kontroli tom I str. 297-299)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że znaczny wzrost wydatków w przeliczeniu na jednego wychowanka w 2022 r. spowodowany był m.in. małą liczbą wychowanków w Zakładzie Poprawczym. Ponadto w związku ze zmianami organizacyjnymi związanymi z wprowadzeniem ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich w okresie od 1 września 2022 r. do 7 października 2022 r. w Placówce nie przebywał żaden wychowanek. Niski stan osobowy wychowanków utrzymywał się do końca roku i wynosił siedmiu wychowanków na dzień 30 grudnia 2023 r. Ponadto w 2022 r. znacząco wzrósł koszt utrzymania całej infrastruktury Placówki w stosunku do 2021 r. Koszt zakupu opału w stosunku do 2021 roku wzrósł o ponad 248%. Znacząco podrożała również energia elektryczna. Ponadto w 2022 roku wypłacono nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne, co również podniosło koszt ponoszonych wydatków na utrzymanie wychowanków. W 2022 roku nastąpił również znaczący wzrost cen artykułów codziennego użytku oraz artykułów spożywczych, co również miało wpływ na wysoki koszt utrzymania wychowanka.

(akta kontroli tom V str. 56)

2.9. Struktura zatrudnienia w ZP, a następnie w OOW w przeliczeniu na etaty, wg stanu na koniec poszczególnych lat objętych kontrolą kształtowała się następująco:

- 2019 r. - ogółem 63 (w tym: pracownicy ochrony – 12; pracownicy pedagogiczni – 28; psychologzy i pedagodzy – 3; pozostali pracownicy – 20);
- 2020 r. - ogółem 58 (w tym: pracownicy ochrony – 11; pracownicy pedagogiczni – 24; psychologzy i pedagodzy – 3; pozostali pracownicy – 20);
- 2021 r. - ogółem 59 (w tym: pracownicy ochrony – 11; pracownicy pedagogiczni – 25; psychologzy i pedagodzy – 3; pozostali pracownicy – 20);
- 2022 r. - ogółem 54 (w tym: pracownicy ochrony – 11; pracownicy pedagogiczni - 22; psychologzy i pedagodzy – 3; pozostali pracownicy – 18).

(akta kontroli tom III str. 363)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Placówki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ZP i OOW podejmowano działania na rzecz realizacji zadań resocjalizacji wychowanków tych placówek. Zatrudniono kadrę posiadającą kwalifikacje do prowadzenia działalności edukacyjnej, wychowawczej i resocjalizacyjnej. Wychowankom zapewniono odpowiednie warunki kształcenia w szkole podstawowej i szkole branżowej. W wybranych do kontroli przypadkach wychowankowie tych

⁸¹ Wyliczona jako suma wydatków w danym roku podzielona przez średni stan ewidencyjny wychowanków w tym okresie.

placówek uczestniczyli w przewidzianych dla nich formach oddziaływań resocjalizacyjno-terapeutycznych. Opracowano dla nich wymagane IPR-y oraz IPOWRiT-y. Wspierano w działaniach na rzecz usamodzielnienia po opuszczeniu placówki

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) prawidłowe identyfikowanie wydarzeń nadzwyczajnych oraz ujmowanie ich w prowadzonej w tym zakresie ewidencji;
- 2) przechowywanie zapisów monitoringu na informatycznych nośnikach danych przez okres wskazany w przepisach prawa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 31 maja 2023 r.

Kontroler
Łukasz Jarocki
główny specjalista kontroli państwowej

/...../

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor
Michał Musioł

/...../

.....
Podpis